UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Primvm Codicis Praelectiones / Annotarunt, Alexander Imol. Celsus, Barbatias, Philippus Decius. Matthævs Antonianvs Recensvi

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Negotijs gestis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96035

Visual Library

ſed precedunt titulum. facit quod no. in ſimili. ff.
de cond. ob tur. cau. l. ſi ob turpem. Preterea me
a rita ſunt de ſubſtantia donatiõis, niſi donatio ex
cederet legitimum modum ⁊ non eſſet inſinuata
8 vt. ff. de dona. l. aquilius regul⁹. ¶ † Ultimo dic
quod vbicũqꝫ dixi de preſumenda ſimulatione,
debet intelligi de ceſſione volũtaria, ſecus in ne
ceſſaria. Exemplũ. de ſol. l. modeſtinus. ⁊ de le. j.
l. ſi res obligata. qꝛ non poteſt dici redemptor li
tis, qui talem recipit ceſſionem de conſcientia le
gis: vt. d. §. exceptis. ¶ Quero, quid ſi ſunt due
eque potẽtes: ⁊ vnus cedit alteri, vtrũ habeat lo
cũ hec. l. dico ꝙ non: qꝛ rõne equalis potentie ni
hil videtur factum in fraudem legis, cum non ſit
potẽtior ceſſionarius ꝙ̃ cedens. ar. ad hoc. ff. de
excu. tut. l. ſed ⁊ milites. poſt prin. ⁊. l. non ſolum.
§. de vno. ff. de ritu nup.

a ☞ Ceſſionari⁹ ꝓ
ber merita. vid ꝙ
not. in appoſi ſi. ad
Iſtum in reperi. l.
illud. nu. x. in verſ.
pro meritis. ꝫ. de
ſac. ſan. eccle. Celſ.

¶ De his qui potentiorum nomine titu.
pre. affi. Rubrica.

¶ Supra loquitur de quadam fraude que com
mittebatur ab actore, hic de quadaꝫ fraude que
committebatur a reo. Bal.

¶ Lex vnica.

ANimaduertimus. Qui titulos potẽtio
rũ prediis ſuis affigunt, vel eo
rum noĩa in lite pretendunt ſuo
iure p iuant, ⁊ metallo dãnant:
⁊ potẽtior ſi cõſenſerit, infamat.
h. d. ¶ Et ad euidentiã ſcias qꝺ ſenatores ⁊ cla
riſſimi habẽt priuilegiũ ne conueniant niſi ſub cer
tis iudicib⁹: vt. j. vbi ſena. vel cl. l. ij. ¶ † No. hãc
l. ꝯ poſſeſſores rei vẽdicatione cõuẽtos, q ad eui
tandũ iudiciũ nominãt quendã epm in iudicio,
pro quo dicũt ſe tenere ⁊ poſſidere, cũ tñ p eo nõ
teneãt, nec poſſideãt, ſꝫ pro ſeipſis: qꝺ comperta
hac fraude ipſi ſunt priuãdi poſſeſſiõe, ⁊ oĩ eorum
iure. ¶ Quid ergo ſi qs noĩat aliquẽ in iudicio,
nõ tñ noĩat potẽtiorẽ, vel priuilegiatũ, ⁊ apparet
qꝺ ipſe falſo ⁊ in fraudẽ noĩauit cã differendi iu
diciũ: nũquid hꝫ locũ pena hui⁹ legis: Dic quod
nõ in amiſſione iuris, ſꝫ bñ hꝫ locũ in priuatiõe
poſſeſſionis: qꝛ aliũ nominãdo vr̃ negare ſe poſſi
2 dere: vt dixi in. l. vlt. ff. de rei vẽd. ¶ † Demũ no.
hic dñ dicit, poſſeſſor ⁊ iuris, qꝺ ille qui conuenit
ſup aliquo iure, poſſet alium i iudicio noĩare: niſi
noĩet eum in fraudẽ. de hoc dic vt no. in. l. ij. vbi i
rẽ actio. Et vide Inn. in. c. inter quatuor. de ma.
b ⁊ obe. ¶ Tertio no.[b] in gl. parua q̃ incipit: ſꝫ an.
ꝙ qñ aliqs priuat ſuo iure ꝓpter delictũ, quod il
lud ius nõ applicat fiſco, ſed aduerſario. Facit. l.
vlti. ff. de litigio. qꝺ tene mẽti. ¶ Quarto no. ꝙ
etiã habẽs iuſtã cãꝫ ſuccũbit pp delictũ. ¶ Ulti
mo no. ꝯplitiũ redẽptores ſũt p digi fame ſue bal.

b ☞ Tertio not. ⁊c.
no. ꝙ quando ali
quis priuatur a iu
re propter debituꝫ,
illud nõ applicatur
fiſco. vide que dixi
in rub. de iudic. in
antiquis.

¶ Ut ne. pri. titu. ſuis prediis vel alie. Rubri.

¶ Lex prima.

REgie maieſtatis. Qui titulũ ꝑncipis rei ſue ĩponit, illã
perdit, ⁊ iuris publici eam facit. h. d.

¶ Lex ſecunda.

1 NEquis. ¶ † Not. primo qꝺ in preiudiciũ poſſeſ
ſoris nil eſt intentãdũ ſine authorita
te iudicis competẽtis, licet poſſeſſor
ſit improbus ⁊ violentus. ¶ Scḋo no. caſuꝫ ſpã
lem, in quo deportatus efficit ſeruus pene, ſiue ſit
laic⁹, ſiue cleric⁹. ¶ Tertio no. ꝙ executor legis
hꝫ merũ ⁊ mixtũ imperiũ. ¶ Quarto no. ꝙ licet
poſſeſſori propria authoritate tollere qcqd ſit au
thoritate priuata in ei⁹ preiudiciũ. cõco. j. tit. j. l.
j. ⁊. ff. ad. l. aqui. l. queadmodũ. ¶ No. qnto ꝙ vbi
nõ eſt maleficiũ, nõ dꝫ recipi accuſatio, nec ſcribi
in actis. Ex hoc dico ꝙ vbi nõ eſt maleficiũ, ſyn
dicus nõ tenet illud denũtiare: qꝛ fruſtra denun
tiaret qñ Iudex nõ poſſet accuſationẽ recipere,
2 nec ꝓcedere ſup denũtiatione. ¶ † Ultimo not.

ꝙ punit Iudex q admittit accuſationẽ illicitã, quam dꝫ ex ſuo officio re
pellere. ⁊ collige hic gñale ꝙ libellus male cõceptus eſt repellẽdus, vt. l.
j. de off. aſſeſ. qꝺ no. ⁊ no. j. de iur. cal. l. ij. §. ſi autẽ reus. Idem eſt vbicũqꝫ
iudici eſt notoriũ qꝺ accuſator calũniat, vt no. j. l. q cũ maior. §. ſi patris.
de bo. li. ⁊ in. c. j. de offi. vica. per Inn. ⁊ per Cy. j. de accu. l. reos. facit de
his qui ad eccl. cõfu. l. ſi ſeruus. cũ ſi. ⁊ ad probationem iſtius notoriũ ad
mittitur procurator rei in cauſa capitali ſm Cy. in. d. l. reos. qꝺ tene mẽ
ti. Comparet enim ad hunc finem vt impediat iudicium, ⁊ vt reus non re
cipiatur inter reos, qꝺ non eſt prohibitum per aliquam legem.

¶ Ut ne. li. ſignum imponere ⁊c. Rubrica.

¶ Lex prima.

SEpe reſcriptum. ¶ Lite pendente nemo poteſt impo
nere ſignũ ſuũ rei quã petit. h. d. ¶ Ex iſta lex eſt ar. ꝙ ſi
inter duos fabros, vel inter duos mercatores eſt ꝯtẽtio
de ſigno, qꝺ ille q agit lite pendẽte nõ põt vti tali ſigno.
1 ¶ † No. ꝙ omne ſignũ eſt alicuius rei demonſtratiuũ, ⁊
ideo erectio furcarũ eſt ſignũ meri iperũ, Si ergo due vniuerſitates, vel
due prouincie cõtendũt de imperio, nõ põt altera lite pendẽte in preiudi
cium alterius in confinio de quo dubitat ⁊ diſputat erigere furcas, ⁊ ſi
erigit, ille qui eſt in poſſeſſione illius loci põt impune euellere tales fur
cas. hoc vidi de facto. Facit. ꝫ. titu. j. l. ſi. ver. deponẽdi aũt. ⁊ qꝺ ibi dixi.
¶ In tex. fructibus. No. ꝙ lite pendente fructus debent eſſe apud poſſeſ
ſorem. ¶ In tex. licite. Not. ꝙ illicite ſit, licite remouetur. ¶ Not. hic ꝙ
non debet quis Epiſcopus vocari pendente queſtione epiſcopatus.

¶ Ne fiſcus vel Reſpub. ⁊c. Rubrica.

¶ Rubrum ſummat nigrum: quia hoc dicit totus titulus.

¶ Lex ſecunda.

CUm allegas. ¶ Non dꝫ fieri aliquis noĩe fiſci. qꝺ dignũ ſit nota reprehenſionis. h. d.
¶ No. ꝙ ſepe accidit allegare contra officiales camere.

¶ Lex tertia.

AD fraudem. ¶ Not. verbũ, redde qꝺ fiſco debet, p aduocatis camere. ¶ Not. ꝙ fiſc⁹
non debet ſe intromitere de negotiis priuatorum.

¶ De negotiis geſtis. Rubrica.

1 ☞ Expenſe facte pietate materna non repetuntur.
2 Ex hoc oritur queſtio ſeq. numero.
3 Mater an poſſit accuſare tutorem filii ſui de ſuſpecto. ⁊ corã quo agi de
beat. nu. 4.
5 Mater ſi fecit expenſas non in lite, ſed extra iudicium, an repetat.
6 Non admitto, ⁊ denego idem ſignificant.

¶ Lex prima.

CUm tutores. ¶ Expenſa facta p matrẽ in cauſa ſuſpecti tutoris,
non repetit a pupillo. Idẽ ſi aliqs impendit affectione
domeſtica. h. d. Uel ſic. pietas, qꝺ plus eſt, ⁊ domeſtica
affectio, qꝺ minus eſt, denegãt repetitionẽ impenſi. h. d.
Ia. but. Diuidit in duas partes: qꝛ primo ponit dictum
vſqꝫ ibi, cũ etiã. Ibi probat minori vſqꝫ ad ſi. iſta lex tractat de expenſis
factis in remotione tutoris. idẽ de expẽſis factis in petitiõe tutoris, ⁊ cu
ratoris, ſꝫ lex ſequens tractat de expẽſis factis ante ipſaꝫ petitionẽ occa
1 ſiõe ipſius future petitiõis, vt ibi pꝫ. ¶ † Uenio ad notabilia. Ex pꝛio
no. hic ꝙ expẽſe facte pietate materna, vel affectione domeſtica, actione
neg. geſt. nõ repetunt. Adde q dicant domeſtici, vt no. in. l. pñti. de his q
ad eccle. cõfu. ¶ Opp. dr hic ꝙ mater facit tutorẽ ſuſpectũ. ꝯ. immo mali
mores tutoris faciũt eũ ſuſpectũ, vt inſti. de ſuſpec. tu. per totũ. So. di
cit gl. ꝙ mater reddit eũ ſuſpectũ. i. detegit ſeu declarat pbãdo i iudicio
2 cauſas ſuſpicionis. ¶ † Ex hoc colligit Bar. argu. ad qõnẽ, nã cũ quidã
eſſet tutor legitimus, in tutela eſt dictũ. Iudex talẽ primiorẽ agnatũ fe
cit tutorẽ, vel dedit tutorẽ, mõ ꝯ inſtrũm tutele opponit ꝙ Iudex legiti
mos tutores nõ facit, nec dat, ſed lex facit, vt. ff. de le. tuto. l. legitimos. di
cit Bar. ꝙ inſtrũm tutele vꝫ, qꝛ exponit fecit. i. declarauit. ⁊ dedit. i. decla
rauit. ſeu decreuit, vt hic. nã verba debẽt intelligi ſm ſubiectã materiã,
vt. l. dãni infecti quidã. de dã. infec. ⁊. l. ſi ſtipulat⁹. de vu. ſm Bar. qꝺ ve
rũ credo: qꝛ nõ ſemper vtimur ꝓpriis vocabulis, vt. ff. ſi cer. pe. l. ſi tibi ⁊
mens iudicis preſumat talis eſſe qualis debebit eſſe: ⁊ iõ magis inhe
bo mẽti ꝙ̃ cortici verborũ. facit qꝺ no. Inn. in ſili, extra de ꝓc. c. petiſti.
3 Et no. ꝙ tota die contingit de facto. ¶ † Scḋo op. ⁊ vr̃ ꝙ ad matrẽ non
pertineat agere de ſuſpecto, vt. ff. qui pet. tuto. l. credendũ. in ſi. Sol. non
pertinet ad matrẽ de neceſſitate, vel vt ex hoc priu. t hereditate, ſꝫ bene
pertinet ex volũtate, ⁊ ex ꝓprio arbitrio, ſi pietas hoc dictat mrĩ, vt hic.
ita ſoluit gl. vel hic erat notoriũ ꝙ erãt ſuſpecti, ſꝫ in. l. ꝯtra erat occultũ
qꝺ decernere nõ pertinet ad mulierẽ. vel dic qꝺ aut loquit de pena no pe
tentis, ⁊ loquit lex ꝯtra. aut de ꝓceſſu petitionis, ⁊ ita loquit hic. Ex hoc
4 no. ꝙ mater põt agere ⁊ accuſare de ſuſpecto. ¶ † Sed hic queritur, corã
quo aget ad remotionẽ vl corã quo accuſabit ad punitionẽ: Rñde corã
prende

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

preſide, qui habet merũ ⁊ mixtum imperiũ, vt. l. j. §. ſuſpecti. ff. ad turpil.
ſm gl. ⁊ dic vt ibi, ⁊ in. l. cognitio de offi. eius cui man. eſt iuriſdi. ¶ Ter
tio op. ⁊ vr ꝙ mater poſſit repetere hos ſumptus, ſi apparet ꝙ fecit ani
mo repetendi, vt. ff. e. l. neſennius. Sol. ꝯcedo, qñ apparet de animo repe
tendi, ſed in dubio nõ videtur animus repetẽdi, vt hic. ¶ Quarto ꝯ hoc
op. ꝙ imo in dubio cõpetat repetitio, vt. j. e. l. contra impuberes. So. ibi
fuit facta impẽſa in perſona pupilli, nõ in lit. . iſta nõ eſt vera ſol. vt. j. e. l.
alimẽta. in primo rñſo. Et iõ dic ꝙ ibi extraneus fecit impẽſam tanꝗ̃ ne
gotiorũ geſtor: nõ pietate, vel affectione domeſtica. ⁊ ſic nõ ob. ¶ Quin
to opp. ⁊ vr ꝙ debeamus diſtinguere ex quãtitate expenſarũ, ⁊ facultati
bus matris ⁊ filiorũ, vt. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. vtrũ. So. gl. hoc cõce
dit, qđ iſta lex intelligit̃ ſm illã diſtinctionẽ. Ja. bu. dicit ꝙ inquãtũ iſta
lex reſpicit expẽſas factas ĩ lite ſuſpecti tutoris, gl. eſt vera: q2 mater hoc
nõ facit ex neceſſitate, ſꝫ inquantũ ex neceſſitate peteret tutorẽ filio: tunc
nõ repeteret mater, etiã ſi ꝓteſtaret̃ de repetitione: q2 proteſtatio in actu
neceſſario nõ iuuat ꝓteſtantẽ ſm Ja. bu. ſꝫ Bar. j. e. l. ij. dicit ꝙ ad matrẽ
pertinet officiũ petẽdi. i. cura, nõ expẽſa. ⁊ iõ ſi ꝓteſtat̃ de repetitione, vel
alie ſunt cõiecture qđ habuit animũ repetẽdi, poterit repetere. ſimile in
fructuario, cui cura iniũgit̃ reficiẽdi domũ, nõ aũt expẽſa magna, vt. l. in
ter fructuariũ. ⁊. l. dãni. §. ei cui⁹. de dã. infec. Itẽ ſimile in herede, q lꝫ ha
beat facere inuẽtariũ: tñ expẽſe cõputant̃ de hereditate, vt. l. ſcimus. §. in
cõputatione. j. de iure deliber. pro hoc facit: q2 ſi nõ petijt tutorem filijs
ſuis egenis, excuſat̃, vt. l. ij. §. ſi mater. ff. ad tertul. ſm Bar. ¶ Sed hic q̃
ro, qđ ſi mr̃ ꝓteſtata eſt: tñ in petitione ſuccubuit? Rñ. nõ cõpetit actio:
q2 inutiliter impẽdit, ⁊ pupillus nunꝗ̃ tenet̃ ad inutilẽ expẽſam, imo idẽ
in quolibet: q2 ſi ſuccubuit, male dr̃ ꝓceſſiſſe, vñ ſibi imputet, vt. ff. iud. ſol. l.
5 iã tñ. §. in hoc. ſm Bar. j. e. l. ij. ¶ † Quid de expẽſa ꝙ mater nõ fecit in
lite, ſꝫ in ſe ipſa ꝓp litẽ, puta dũ ſtat in hoſpitio, facit expẽſam pro cibarijs
ſuis ꝓprijs: dicit Bar. ꝙ nõ repetit, ẽt ſi ſit de hoc ꝓteſtata: q2 cũ teneat̃
ad hoc factũ petẽdi, quaten⁹ reſpicit ſuã perſonã, dꝫ facere ſuo ſumptu. l.
ſuo victu. de oper. li. ſm Bar. ibidẽ. hoc eſt. j. l. proxi. hoc in officio neceſ
ſario, ſꝫ officiũ volũtariũ victus victuris dñi eſt explicãdum, vt. ff. man
da. l. Idẽꝗ. §. idẽ Labeo. ⁊ ibi not. ¶ Ultimo adde ꝙ illud qđ qs facit
ꝓpria contẽplatione, ⁊ nõ alterius, nõ repetit̃ ab alio, vt. l. creditor. §. j. ff.
6 manda. Et no. illũ caſum: q2 ſingularis eſt. ¶ † Deinde extra no. in ver.
non admittit qđ idẽ eſt dicere nõ admitto, ⁊ denego. ⁊ per hoc dico ꝙ ſi
reperit̃ in actis ꝙ exceptiones Iudex nõ admiſit, qđ idẽ eſt dicere ꝙ re
iecit eas. Tene mẽti. Concluſio eſt, ꝙ aut mater expẽdit in propria perſo
na pupilli, aut in lite, vt ex predictis apparet.

1 ☞ Pupillus obligatur in geſtis vtiliter pro eo.
2 Matertera admittitur ad defenſionem nepotis, ⁊ admittit̃ ad proban
dum ꝙ ipſa erat gratis impenſura.

¶ Lex ſecunda.

Contra impuberes.

Expẽſe facte in pe
tendis tutoribus,
repetunt̃ a pupillo, niſi ali⁹ eſſet gratis impẽſurus. h. d. ⁊ dic
1 vt dixi. ſ. l. pxi. ¶ † No. qđ in geſtis vtiliter pupill⁹ obligat̃.
¶ Scđo no. qđ vtilis geſtio eſt petere pupillo tutorẽ, ⁊ nõ ſolũ vtilis, ſed
etiã vtilis ⁊ neceſſaria quo ad pupillũ. ¶ Tertio no. qđ pupillus cui pe
tit̃ tutor, eſt ducẽdus corã iudice: q2 Iudex dꝫ ſcire eũ pupillũ, ⁊ indige
re tutore: nam ſi hoc nõ eſſet neceſſe, expẽſa de qua hic loquit̃, non fuiſſet
vtilis ⁊ neceſſaria: ⁊ ideo nõ repetẽda, veritas eſt qđ etiam abſente pupil
lo põt tutor dari: q2 nõ tenet datio, niſi ſit pupillus. vt. ff. de tuto. ⁊ cura
to. da. ab his. l. ſeie egreſſe. tñ cautius eſt ꝙ iudici ex aſpectu de pupilla
ri etate cõſtet. ¶ Itẽ no. hic qđ quilibet põt petere tutorẽ dari pupillo.
2 ⁊ lꝫ matertera non põt eſſe tutrix: tñ põt petere tutorẽ dari. ¶ † Ultimo
no. ꝙ matertera venit ad defenſionẽ nepotis, ⁊ admittit̃ ad probandũ ꝙ
ipſa erat gratis impenſura. Et tene hoc mẽti, ꝙ tertia perſona admittit̃
ad ꝓbandũ nõ ſolũ pro intereſſe proprietatis, ſꝫ etiã affectionis, ⁊ pieta
tis. Bar. enim dicit ꝙ ſpeciale eſt hic. alias enim tertia perſona non ad
mittitur, niſi ſibi preiudicetur, ⁊ adde quod no. per eundem Bar. in. l. ti
tia. ff. ſol. matr

1 ☞ Coheredes qualiter tenẽtur inter ſe.
2 Solutio voluntaria parit actionem negotiorum geſtorum.

¶ Lex tertia.

Siue pro fratre.

¶ Quod coheres expendit
pro coherede venit in actio
nẽ neg. geſt. niſi ſit factũ ex neceſſitate cõmunionis: q2 tũc ve
1 nit in actionẽ fami. her. h. d. ¶ † No. qđ ſi duo ſunt heredes
vnus debitoris, nõ tenet̃ qlibet niſi ꝓ parte ſua, vñ nõ poſſet poni in car
cere pro toto debito, tñ ſi inſtrũ̃o contineret̃ hypotheca: non põt ſolui hy
potheca, niſi totũ ſoluat̃. ¶ Tamẽ rõne hypothece perſona non põt de
tineri, ſed ſolũmodo rõne partis a ſe debite: q2 hypotheca quatenus non
eſt cõiuncta cũ perſonali obligatione, nõ preſuppõit cõuentũ eſſe debi
torẽ, ſicut nec alie actiões reales, vt inſti. de act. §. j. de euictio. l. ſi cũuen
ditor. de excep. rei iudic. l. ex ſextante. §. Latius. ff. ad trebel. l. debitor. fa
cit qđ no. ff. de pactis. l. ſi tibi. §. de pignore. ¶ Ad hoc etiam facit. ff. de
2 verb. obl. l. in executione. §. pro parte. ¶ † Secũdo no. hic ꝙ ſolutio vo
luntaria parit actionem neg. ge. ſed ſo. neceſſaria parit actionẽ ex illa cau
ſa, ex qua deſcẽdit: q2 nõ pertinet ad officiũ geſtionis, ſed ad illius cauſe
naturã. qñ aũt officium ipſum gerit̃ ex neceſſitate: tunc habet locũ vti
lis actione. ge. vt. ff. e. l. iij. §. hac etiã actione. vt. j. e. l. curatoris. ⁊ ibi no.
¶ Conclude ergo ꝙ aut eſt neceſſitas ꝯctus, aut neceſſitas officij. aut
eſt mera voluntas. Prima nõ parit actionẽ neg. ge. directam ſm oẽs, ſꝫ
vtilẽ ⁊ ſubſidiariã ſic, ſm quoſdã. facit qđ no. in. l. j. j. de duobus re. Secũ
da parit vtilẽ ſm oẽs. Tertia parit directã ſm oẽs. ¶ Deinde no. hic, ꝙ
illa verba, eãdẽ actionẽ. faciũt relationẽ in genere. vñ dicit Bar. ꝙ eſt re
perire actionẽ in genere. Tu dic ꝙ cũ actio non oriat̃ niſi ex aliqua mate
ria: q2 impoſſibile eſt ꝙ ex ſpeciali materia oriatur actio in genere, id eſt
abſtracta ab omni ſpecie. Sicut homo in genere nõ reperitur, niſi in in
tellectu: non autem in natura humana, ⁊ hoc tenent vltramontani.

¶ Lex quarta.

Qui pupille.

¶ Mandatum tutoris non impe
dit actionẽ negotiorũ geſtorũ inter
mandatariũ ⁊ dñm negotiorum. h. d. ſed inter mandantem ⁊
1 mandatariũ eſt actio mãdati, vt in gl. ¶ † Dubitatio iſtius
legis erat: q2 vbi habet locũ actio mandati, ceſſat neg. ge. Sicut tacitũ
ceſſat, vbi eſt expreſſum, ſed iſtud eſt verũ reſpectu earundẽ perſonarũ, ſed
3 reſpectu diuerſarũ nulla eſt incõpatibilitas. ¶ † Itẽ no. ꝙ tutor ad ne
gotia facit procurato. ꝓprio noĩe. nã ſi noĩe pupilli, inter pupillũ ⁊ geſto
rem cõpeteret actio mandati: q2 pupillus videt̃ mãdaſſe, cuius noĩe eſt
mandatũ. In tex. tenebit̃. ſi male adminiſtrauit. ⁊ ecõtra. agat ſi bene ad
miniſtrauit, ⁊ de ſuo impẽdit, ⁊ adde hic qđ no. in. l. ſi pupilli. in prin. ff. e.
Quero hic. duo ſunt tutores, an vnus poſſit facere procura. alium in ne
gotijs pupilli, ⁊ ſibi committere vices ſuas. Et dic ꝙ ſic, vt. ff. manda. l. ſi
proc. §. ſi tutores, quod no.

¶ Lex quinta.

Officio.

Obſequij preſtandi neceſſitas actionem ne
gotiorum geſtorũ excludit. h. d. In text. offi
cio. officiũ eſt in quãtum homo. obſequiũ in quantũ libertus.
id eſt homo ſic qualificatus. ſm Ja. bu. ¶ No. hic differẽtiã
inter officium, obſequium, ⁊ pietatem.

¶ Lex ſexta.

Curatorem tibi.

¶ Curator in teſtamento
dari non põt, ⁊ ideo qđ añ
cõfirmationem gerit, venit in actione neg. geſt. tanꝗ̃ geſtum
a ſimplici geſtore. h. d. vel ſic. Officium iniunctũ nõ arctat ge
1 rentẽ, ⁊ pro geſtis cõpetit actio geſtorũ negotiorũ. h. d. ¶ † Not. in text.
miſcuit. ſ. de facto: q2 ante cõfirmationẽ iudicis nõ habebat ius admini
ſtrandi, vt. ff. de excuſa. tut. l. Caius. Et adde. l. pater ſeuerinã. §. cõditi
num. de cõditio. ⁊ demon. In tex. actio tanꝗ̃ contra ſimplicẽ geſtorẽ, nec
ſunt bona tacite obligata: q2 nõ eſt curator. ⁊ ſic non ob. j. de iud. l. prope
2 randũ. §. ſi. facit. ff. e. l. diuortio. ad finem. ¶ † Opp. ꝙ curator poſſit da
ri in teſtamento, vt. l. decreationibus. de epiſ. audi. Sol. ſpeciale in cura
tore furioſi ibi ſm Bar. ¶ Uel dic idem in quolibet qui põt habere cu
ratorem legitimũ, vt ei poſſit dari in teſtamento, vt in aut. vt hi qui ob.
circa mediũ. ſed vbi non poteſt habere curatorẽ niſi datiuum: tunc cura
tor non põt efficaciter dari in teſtamento, ⁊ eſt ratio: q2 non datur niſi pe
tenti, vt inſti. de cura. §. Item inuiti. ⁊. ff. de procur. l. inuitus. §. is qui cu
ratorem. Bal.

¶ Lex ſeptima.

Si ab eo qui.

¶ Hereditatis aditione debitum
nõ cõfundit̃, niſi ꝓ hereditaria por
tione. vel ſic, ſucceſſio in dubio non cõpenſat. facit. j. de here.
actio. l. ſi adulta. h. d. vt. d. l. ſi cum dotẽ. §. pater. ſol. ma. Bal.

¶ Lex octaua.

Aduerſus eos.

Mora petendi debiti, maxi
me ſi propter occupatiões ſuc
currat. debitum non remittitur. vel ſic. ratio adminiſtratio
nis poteſt peti reddi vſꝗ ad. xxx. annos. h. d. ¶ No. iſtam. l. ⁊
vide h'c. l. pupillus. j. de vſur. pupil.

1 ☞ Actio negotiorum geſtorum competit cõtra exigentem debitum
alterius ſine mandato ſecuta ratihabitione. 2.
3 Negotium genera quot ſunt.
4 Actio negotiorum geſtorum quãdo oriatur in negotio quod noſtrum eſt
ratihabitione.
5 Et an oritur ex geſtione geſtoris, an ex ratificatione domini.
6 Cauſe due quando concurrunt ad eundem effectum vna per prius, alte
ra per poſterius, ad quam habeatur reſpectus.

¶ Lex nona.

Si pecuniam.

1 ¶ † Contra exigentẽ ſine man
dato debitum alterius ratiha
bitione ſecuta. actio neg. geſt. competit. h. d. vel ſic. In nego
tio qđ eſt noſtrum ratihabitione, poſt ratihabitionem oritur
actio negotiorum geſtorum. h. d. ¶ In text. ibi exegit. in iudicio, vel ex
tra. ⁊ facit qđ no. ff. de excep. rei iudi. l. ſi mater. §. hoc iure. dixi. ſ. de pro
cur. l. licet. ¶ Opp. primo ꝙ non poſſit ratum haberi, vt. ff. eo. l. ſi pupil

ll.§.ſed ſi ego.Sol.hic exigit tanq̃ gestor.ibi tanq̃ dominus negotiorum,vnde non poteſt ibi haberi ratum. Ratio differentie ſtat in hoc: q̃ quādo tanq̃ geſtor, fictio ratificationis facit cū talem qualē expetendebat:ſed qñ vt dñs nego
2 tiorum,iſtud eſt impoſſibile. ¶ † Secundo opp. l cauetur quod vbi ratum habet,agit̃ mādati:vt ff.de reg.iur.l.ſemper qui non prohibet. Hic aūt dicitur q̃ agitur actione negotiorū geſtorū.qua re male: Reſpondeo illa lex plures habet intellectus. Et ideo ſic diſtingue:aut habeo ratum geſtum me preſente,ita q̃ ratihabitio cōcurrit cū actu,⁊ agit̃ mandati:q̃ lex fingit mandatū p̄cedere:vt ibi,ſecundum vnū intellectū. aut habeo ratum geſtū me abſente:tunc aut interuenit mādatū a principio q̄ p̄curationem tenuit,⁊ poſtea acceptauit,⁊ agit̃ mandati:vt in.l.cōtraria,ſecundū aliū intellectū.⁊ in ca.l5.de p̄cur.li.vj.aut nullum preceſſit mandatū:tunc ratihabitio equipat̃ mandato quantum ad appropriationē negotij:vt in.l.cōtraria,ſm aliū intellectū,ſed nō quātum ad ſpeciē actionis,vt hic ſm Ja.bu. Adde q̃ aut voluntas dñi negotiorū eſt cauſa geſtionis.aut geſtio eſt cauſa volūtatis. Primo caſu agit̃ mandati:vt.ff.manda.l.qui patit̃. Sc̃do caſu agit̃ neg.geſt.facit q̃ no.ff.e ti.l.ſi pōnō remunerādi.§.ſi poſt creditā.iſta verba didici a Bar.l alia materia.ff.ſo.ma.l.poſt dot.in q̄nta lectura.
3 ¶ † Quero hic primo,quot ſunt genera negotiorum: Reſpondeo quatuor,vnum q̃ pertinet ad nos neceſſitate obligatiōis:q̃ dicit̃ noſtrū ipſo geſtu. Secundū,q̃ pertinet ad nos neceſſitate rei,q̃ dicit̃ noſtrū re ipſa. Tertium,q̃ pertinet ad nos neceſſitate officij,q̃ dicit̃ noſtrum cura ⁊ ſolicitudine. Quarto,q̃ pertinet ad nos ex voluntate,nō ex neceſſitate:⁊ iſtud dicit̃ noſtrū ratihabitionē.⁊ iſtud not.ff.eo.l.ſi pupilli.§.antepe.
4 de iſto quarto genere loquit̃ lex nr̃a. ¶ † Modo circa iſtud quartū genus quero de duobus.⁊ primo quero qñ naſcat̃ iſta actio in negotio q̃ eſt noſtrū ratihabitione. Rñdeo ſm oēs tp̄e ratihabitionis:⁊ ideo ex tunc incipit preſcriptio in ea. Q̃ hoc ſit verū ſic probo,qñ duo principalia requirunt̃ ad natiuitatē alicuius actionis:tunc actio orit̃:qñ illa principalia ↄcurrūt,⁊ non ante. ff.qui pot.in pig.ha.l.potior. Sed in hoc genere negotiorū vel actionis requirunt̃ duo principia, ſ.geſtio,⁊ ratificatio:ergo nō orit̃ niſi cū illa prin
5 cipalia reperiunt̃ in actu. ¶ † Sc̃do quero vtrū orit̃ actio ex geſtione geſtoris,an ex ratificatiōe dñi negotiorū.gl.⁊ Dy.dicūt q̄ ex ratificatiōe: q̃ ſine ratificatione nō oritur actio:ergo ratificatio eſt prima ⁊ immediata cauſa. Ja.de bu.dicit q̄ orit̃ ex neg.geſt.nō ex ratificatione,vt.ff.eo.l. ait preto.§.hec aūt actio. Preterea probat duplici rōne. primo: q̃ hec ſunt paria eſſe talis,vel peruenire ad talē,vt.l.ſi.ff.rerū amotarū.ſed ita eſt q̃ ſi ab initio negotium eſt meū,naſcit̃ actio ex ipſa geſtione:ergo idē eſt,⁊ ſi ex poſt facto efficiat̃ meū,vt per ratihabitionē. nā ratiha. trahit negotiū ad me.⁊ facit negotiū eſſe meū,vt.ff.e.
6 l.ſi pupilli.§.Idem ait. ¶ † Sc̃da ratio eſt:quia vbi ad eundū effectū ↄcurrūt due cauſe: vna per prius,altera per poſterius,ſemper effectus denominat̃ a prima cā,non a poſteriori,que venit ad validandā primā.verbi gratia,ſi lex validat pactum,agit̃ ex pacto,nō ex lege,vt.ff.de pact.l.legitima.facit.j.de rerū permu.l.ex placito. Sed ita eſt quod negotium habet ſe per prius,ratihabitio per poſterius:⁊ ratihabitio venit ad confirmationem negotij:ergo agitur ex ipſo negotio. Idem tenet Bart.ideo dicit q̄ actio negotiorū geſtorum non dicitur actio ratihabitionis ſecūdum eum. Ex hoc ſequitur quod nec metimur forum ex loco ratihabitionis,ſed ex loco negotij geſti ſm Cy. Ego cōſidero quod in iſto genere negotiorum actio habet duo principia. vnum ex perſona geſtoris,q̃ eſt ipſa geſtio.de hoc nō eſt dubitandum q̃ contraria actio negotiorum geſto,que datur geſtori,eſt ex ipſa geſtiōe aliud principium eſt reſpectu domini negotiorum,⁊ iſtud eſt ratihabitio.vnde de directa actione neg.geſt.poteſt dubitari ex quo principio ſit. Dico tamen q̄ ex ipſo negotio geſto.quia qū reperiuntur duo principia, quorum vnum ex cauſa alterius,iſtud inſpicitur tanquā principale,vt.ff.de verb.obli.l.quidam cum filium.§.vlt.ſed hec geſtio eſt cauſa ratificationis,nō autem ratificatio cauſa geſtionis:ergo dꝫ agi ex principali,non ex ſecundario. Preterea ratihabitio non inducit negotium,nec materiā ex qua agitur,ſed preexiſtentem materiam applicat ratum habenti. vnde ſicut aditio hereditatis applicat̃ negotium heredi, cum non oritur actio ex aditione,ſed ex preambula cauſa,ita in propoſito,ſemper enim debemus inſpicere cauſam principalem,vt.ff.de proc.l.licet.§.ea obligatio.⁊ ideo in reformatione libelli non debet concludi ex ratihabitione,ſed debet cōcludi ex ipſa geſtione,narrari tamen debet de ratificatione,ita teneo.

¶ Lex decima.

SI ſeruum alienum. Qui curat ſeruum alterius non inutiliter domino,habet actionem neg.geſt.h.d. Ergo a contrario ſi eſſet inutilis.ſecus foret. Imputet ergo ſibi qui tales ſumptus inutiles facit,quod not.

1 ¶ Alimenta preſtita filio non repetuntur.
2 Mater an teneatur alere filium.
3 Pater deceſſit relicto filio fratre ⁊ ſorore,qui frater eſt heres vniuerſalis ſi mater alat filiam,an repetet a fratre.

¶ Lex vndecima.

ALimenta. Mater non repetit alimenta preſtita filio,ſed bene repetit expenſam factam
1 circa res filij:q̃ circa res p̄prie ñ vertit̃ pietas.h.d. ¶ † Not. alimenta filio preſtita non repeti. ¶ Idem ſi mater ſoluit in condēnatiōe filij.ſeu redēptiōe filij,vt.j.de cap.l.liber captus.q̃ eſt no. ¶ Item no.q̄ fauorabilior eſt expenſa in perſona quā in rebus. ¶ Tertio no.q̄ expēſa facta in rebus pōt repeti. Idem dico in pretio,ſi mater emit noīe filij de propria pecunia,non animo donandi,quia pretiū nō cōtineat̃ appellatione expenſarū.de cōdi.⁊ demon.l.quibus diebus.§.ſi.ff.
2 de dona.l.pe.§.ſi. ¶ † Quero hic,an mater teneat̃ alere filium? glo.diſtinguit,⁊ dicit q̄ intra triennium tenet̃,vt.j.de pa.pote.l.nec filium,rō q̃ eſt modica expenſa lactare filium.⁊ q̃ adhuc cenſet̃ pars viſcerum,vt ff.loc.l.ſed addes.ſi quis ad mulierē.ſed quid ſi mulier non nutrit ex lacte,nunquid tenet̃ ſibi acquirere aliā nutricem,dic q̄ nō,vt no.q̄ Az. in ſum.de pa.pote. Item qd ſi eſt mulier nobilis que nō pōt lactare ſine dedecore.dic idem ſm Azo.in preallegato loco. Item qd ſi mater eſt quedam paupercula,vel ſanteſcha,ita q̄ ſi lactaret non haberet vnde viueret.dic q̄ non tenet̃ lactare,vt.l.ſed ⁊ ſi hereditas.§.j.ff.ad exhiben.per quem tex.ita tenet Jac.de bel. Et ideo iſte poſſunt reddere filiū ſcholari,etiā intra triennium.rō eſt manifeſta:q̃ hoc facit neceſſitas:nā mater debet ſe alere priuſquā filiū,⁊ q̃ ſubtractis alimētis periret vterq̄. Aut filius eſt maior trienio:tunc aut pater viuit,aut deceſſit. Si pater viuit,⁊ eſt locuples:tunc repetit a patre,nō a filio. Si vero pater deceſſerit,non repetit,niſi fecerit animo repetēdi,⁊ filius ſit locuples.⁊ idē dicit gl.in.l.
3 auia. ¶ † Sed hic querit Cy. Si deceſſit pater relicto fratre ⁊ ſorore,qui frater filius maſculus ex forma ſtatuti eſt heres vniuerſalis,an ſi mater alit filiam,poſſit repetere a fratre,tenet hic Cy.q̄ ſic.⁊ ita dicit ſe conſuluiſſe.in alleg.l.qui filium.ff.vbi pu.edu.debe.per quam legem probatur q̄ vbicunq̄ maſculus eſt heres vniuerſalis,tenetur alimentare ſororem. ¶ Et no.q̄ vbi mater habet neceſſe alere,non prodeſt matri proteſtari ſuper repetitione:quia proteſtatio declaratoria voluntatis nullum habet effectum in his que ex noſtra voluntate non dependent,ſed ſunt deciſa ⁊ determinata per legem.quod no.ſm Bar.

¶ Lex Duodecima.

SI filius pro patre. Filius ſoluēs debitū patris,quādiu eſt in poteſtate,ſoluens nō repetit:q̃ nihil ſibi abeſt.h.d. ¶ Facit de epiſ.⁊ cler.aut.ſi captiui aut ſoluit ō aduētitio:tūc aut eſt in poteſtate,⁊ nō repetit viuo patre,ſꝫ mortuo patre repetit pro parte coheredū,aut eſt emācipatus,⁊ ſtatim repetit. Si aūt ſoluit de caſtrēſi,vel quaſi:tunc ſtatim repetit.niſi fecerit aīo donādi.hoc colligit̃ ex gl.An aūt in dubio preſumat̃ donare. Joā.dicit q̄ ſic,ſꝫ melius dicas hoc pendendū ex qualitate expēſe ⁊ patrimonij vtriuſq̄.ar.no.ſ.e.l.j.⁊.l.alimenta. Sed quid ſi pater omnia diſſipat,nunquid poterit filio conſuli videtur q̄ ſic officio iudicis.arg.ff.ad trebel.l.imperator.

1 ¶ Maritus tenet̃ vxori infirme ſubuenire in alimētis,medicinis ⁊ omnibus neceſſarijs.
2 Maritus ſi expulit vxorem de domo,an debeat eam alimentare.
3 Pr̄ ſi expēdit in medicinis p̄ filia maritata,an poterit repetere a marito.

¶ Lex decima tertia.

QUod in vxorem. ¶ Expēſa facta in curāda vxore nō repetit̃.ſecus in expēſis funeris eiuſdē,niſi dos remaneat penes maritum.
1 h.d. ¶ † No.q̄ marit⁹ tenet̃ vxori infirme ſubuenire de alimētis ⁊ medicinis, ⁊ cibus neceſſarijs,nā cū ouret matrimoniū:tenet̃ ſubire onera

a ☞ Alere filium. Adde bo.g.in.l.j.in ver.⁊ ex tempore.et q̃ notaui in apoſtil.ſuper eo.in ver.⁊ tūc apud matrē.ff.vbi pu.edu.debe.⁊ dic.eē arbitrium.i.ſi iudici videat̃ cōgruere,vt no.iſte in.l.ij.j.eo.tit.vbi pu.edu.debe.⁊ in.l.omnē.ad certu.⁊ p Bart.in l.ſi quis.§.ſi mater ff.de liberis agno.Celſus.

onera: ⁊ ſi nõ ſubijt: nec ex pacto, nec ex ſtatuto põt dotẽ lucrari: vt. l. ſi ab
hoſtibus. §. ſi vir vxoꝛẽ. ff. ſol. mat. Sed poſtꝙ̃ vxoꝛ eſt moꝛtua, finitũ eſt
matrimoniũ, ⁊ eius onera, ⁊ ideo nõ tenet̃ ea de pꝛopꝛio ſepelire, ſ; de pa
trimonio mulieris, id eſt de dote bene tenet̃ eã ſepelire: vt. ff. de relig. l. ſi
2 pꝛo rata. ❡ † Sed pone ꝙ maritus expulit vxoꝛẽ de domo, nunquid de
beat eã alimẽtare: Rñd. ſi ꝑpter culpã mariti, ſic. ſi ꝑpter culpã vxoꝛis,
non, ſm Ja. de are. ⁊ Cy. ❡ Sed qd ſi nõ eſt alicuius culpa, ſ; culpa ter
tij, puta q: frater mulieris, q pꝛomiſit pꝛo ea dotẽ, non ſoluit, vnde eã re
4 miſit ad domũ fratris: an vir teneat̃ eã alere: videt̃ ꝙ nõ: q: iuſte vir ex
pellit vxoꝛẽ ꝑpter hanc cãm: vt innuit, glo. auf. de nõ eligen. ſcdo nube;.
§. pe. quid ecõtra ſi vxoꝛ eſt diues in bonis paraphernalibus, ⁊ maritus
pauper, vtrũ tenet̃ alere maritũ arg. qd ſic. j. vnde vir ⁊ vxoꝛ. auf. pterea.
3 Contrariũ no. in. l. ſi ſtipulata, in fi. de dona. inter vir. ⁊ vxoꝛ. ❡ † Quero
ſi pater expendit in medecinis filie maritate, nunquid poterit repetere a
marito. Et dic: ꝙ ſic: qñ talis impenſa pertinebat ad maritum ſm Cy. ⁊
Ray. ❡ Ultimo. querit̃, nunquid poteſtas teneat̃ ſuis iudicibus infir
mis ſoluere medicinas. Dic qd ſic modicas, ⁊ parum ſumptuoſas; non
alias ſm Ja. bu. ⁊ Cy. Bal.

1 ☞ Actus idem reſpectu diuerſarum perſonarum poteſt parere actio
nes diuerſas.
2 Gerens an debeat ſcire negotium ad alium pertinere, ⁊ eius contempla
tione gerere, ⁊ oꝛiatur ei actio neg. geſtoꝛum.
3 Et qualiter pꝛobabitur ꝙ geſtum eſt alterius contemplatione.

❡ Lex decimaquarta

1 **Si mandatum.** ❡ † Idem actus reſpectu di
uerſarũ perſonaru; põt pare
re actiones diuerſi generis. h. d. Cõcoꝛ. s. eo. l. q pupille. In
tex. ſuperogaſti. i. de tuo impẽdiſti. ❡ Not. qd dixi. in ſum
mario. ❡ Op. cõtra. l. item tribus modis, ꝺ: hic. ſi geſtum eſt contẽpla
tione vxoꝛis, oꝛit̃ actio nego. geſt. Contra. imo ⁊ ſi non eius contẽplatio
ne: vt. ff. eo. l. itẽ ſi cũ. §. fi. ⁊. l. ſi pupilli. Solu. hoc cõcedo, ꝙ ſiue contẽpla
tione mulieris, ſiue nõ, copetit actio neg. ge. quia iſtud negotiũ pertinet
ad mulierẽ re ipſa, vñ non diſtinguit̃ reſpectus cõtẽplatione. Jo. tñ di
xit s. Iſte articulus hic plenarie examinat̃ per Pe. ❡ Scdo op. ⁊ vide
tur ꝙ no habeat locũ actio neg. geſt. ex quo habet locũ mãdati: vt inſti.
de obli. q ex quaſi ꝯtu. §. j. Sol. verũ eſt ꝙ nõ cõcurrũt ꝯ eundẽ, ſ; qñ ſu
mũt oꝛiginẽ ex perſonis diuerſoꝛũ, cõcurrũt: vt hic. ❡ Tertio op. qd nõ
detur actio neg. geſt. ſ; in factũ: vt. ff. mã. l. ſi tibi mãdauero. §. ſi curatoꝛ.
So. ibi nõ fuit facta impẽſa in re, ſed extra rẽ. Et ſic nõ fuit negotiũ dñi
2 re ipſa ſm gl. ❡ † Deinde quero ſuper pꝛimo articulo, nunqd gerẽs de
beat ſci negotiũ ad alium pertinere, ⁊ eius contẽplatiõe: gerere: vt actio
neg. geſt. oꝛiat̃. an vero ſufficiat qd in rei veritate negotiũ ſit alterius. ſic
diſtingue. Qñꝙ; gerens negotiũ alterius non habet animũ obligãdi ali
quem: q: foꝛte ſe putat gerere negotiũ pꝛopꝛiũ, vel facit ꝓ ſe, ⁊ tunc actio
neg. geſt. non oꝛit̃. ſ; habet locũ retẽtio rei ꝑpter expenſas: vt. ff. de cõdi.
inde. l. ſi i area. Fallit i poſſeſſoꝛe hereditatis: vt. l. ſi pene. §. j. ⁊. l. repeti
tio. ff. de cõdi. inde. ratio pꝛimi dicti eſt: q: dixit tex. in. l. ſi in area. qd iſte
nullũ negotiũ gerit cũ alio. Itẽ q: animus ſuus nõ erat iducẽde obliga
tioni ꝯtrꝰ. ratio aũt exceptiõis eſt natura petitiõis hereditatis, q̃ nõ pa
tit̃ bone fidei poſſeſſoꝛẽ dãnificari: vt. ff. de peti. here. l. Itẽ veniũt. § ꝓdic.
Itẽ q: hereditas repñtat ꝑſonã defuncti: vñ vr̃ geſtũ ꝯtẽplatione ꝑſone
repñtate qñꝙ; geſtoꝛ h; animũ obligãdi aliũ: ⁊ tũc ille eſt dñs ad quem
pꝛincipalr̃ pertinet negotiũ. ⁊ nõ eſt dubiũ ꝙ habeat locũ hec actio, vt i
hoc ti. ꝑ totũ. ſi vero ille nõ erat dñs, ſi qdẽ ad eũ ꝑtinebat negotiũ qd ge
rit̃ cura ⁊ ſolicitudine, ſolũ hoc nõ ipedit: q: actio ne. ge. oꝛit ꝯ verũ dñz:
ſ; eius ꝯtẽplatiõe nõ ſit geſtũ: vt. l. q pupille. s. e. ⁊. l. ſi pupilli. in ꝑn. ff. e.
Et eſt ratio: q: geſtũ ꝯtẽplatione tutoꝛis fingit̃ geſtũ ꝯtẽplatiõe pupilli,
q repꝛeſentat̃ in tutoꝛe. Si vero ad eũ cuius ꝯtẽplatiõe gerebat̃, nõ ꝑti
nebat cura ⁊ ſolicitudine, tunc ſi qdẽ ad eũ poterat quoquo mõ ꝑtinere
actio neg. ge. nõ dabit̃ ꝯ verũ dñz, ſ; ꝯ iſtũ putatiuũ: vt. l. ſi pupilli. §. ſ; ſi
ego. ff. e. vbi negotiũ fuit geſtũ nõie filij, vel ſerui. q habebat peculiũ, vñ
ad eos ꝑtinebat: ⁊ poterãt obligari, ſaltẽ naturalr̃. ſm Bar. vel dic ꝙ ibi
loqt̃ in negotio qd nõ eſt noſtrũ re ipſa, ſ; ratihabitatiõe: iõ nõ ꝑtinet ad
eũ cuius nõie gerit̃: vt. l. ſi ſeruus. de ꝓcario. bñ aũt daret̃ vtilis actio, vl̃
in factũ. ff. mã. l. ſi. mãdauero. §. ſi curatoꝛ, ſi xᵒ nullo mõ ꝑtinebat ad eũ
cuꝰ ꝯtẽplatione gerit̃, ſ; ad quedã tertiũ: tunc q: actio neg. geſt. nõ põt
figere pedes ꝯ ꝑſonã impꝛtinentẽ, extẽdit ſe ad ꝑſonã ꝑtinẽtẽ, ⁊ rei veri
tatẽ: nõ opinionẽ gerẽtis ſeqt̃: vt. ff. e. l. Itẽ ſi cũ putaui. §. ſi. ex pꝛedictis
habes vtrũ ſit neceſſe poni in libello, vel articulis, vtrũ negotiũ fuerit ge
ſtũ ꝯtẽplatiõe veri, vel ꝓcipalis dñi negotioꝝ geſtoꝝ, necne ſm Bar.
3 ❡ † Sed q̃ro. in quaſibꝰ in quibꝰ ꝺ; ꝓbari ꝙ alteriꝰ ꝯtẽplatiõe ſit geſtũ,
qualr̃ hoc ꝓbabit̃: Rñ. ſufficit ꝙ gerẽs ſciat negotiũ ad aliũ ꝑtinere, nã
in dubio videt̃ gerere eiꝰ ꝯtẽplatione: vt. l. ex maleficijs. §. j. ff. de ac. ⁊ ob
ſm Bar. ❡ Adde ſi ſcio negotiũ ad aliũ ꝑtinere, ⁊ ignoꝛo ad quẽ perti
neat, ꝙ implicite videoꝛ gerere ꝯtẽplatiõe veri dñi: vñ nõ op; ꝙ ego ſciã
in ſpẽ q̃s ſit dñs: q: gñalis animi motꝰ quẽlibet dñm cõpꝛehendit, facit
qd habemus in ſiñ in. l. vltima vñ vi. ❡ Itẽ q̃ro, q̃re qñ poſſeſſoꝛ q ſcit rẽ
ad aliũ pertinentẽ nõ repetit: Rñ. q: impẽdit iure poſſeſſoꝛis, nõ officio
geſtoꝛis, vnde hoc facit tanꝙ̃ pꝛedo. vnde indignus eſt habere actionẽ
negotioꝛũ geſtoꝛum: vt. ff. eo. tit. l. ſi pupilli. §. ſed ⁊ ſi quis.

1 ☞ Motus animi eſt diſtinguendus, an quaſi
pater, an quaſi geſtoꝛ aliquid faciat.
2 Uitricus nõ tenet̃ alere pꝛiuignã, vel pꝛiuignu;.
3 Et quid in dubio: an vitricus pꝛeſumatur face
re animo donandi. vel non.

❡ Lex decimaquinta.

Si paterno. ❡ Uitricus in pꝛiuignam
expendens paterno affectu, nõ repe
tit, ſ; ſi geſtoꝛio nomine, repetit. h. d.
1 ❡ † No. qd diſtinguendus eſt animi motꝰ: id eſt
an quaſi pater, an quaſi geſtoꝛ. ❡ No. ſcdo de ex
penſis magiſtroꝛũ mulierũ, ⁊ iſta litera ꝺ; intelli
gi de arte ſexui cõgruẽte, olim tñ puelle diſcebãt
grãmaticã: vt no. in. l. q filiũ. ff. vbi pu. edu. debe.
2 ❡ † Ultimo no. ꝙ l;. q̃s teneat̃ alere vxoꝛẽ, no. tñ
tenet̃ alere pꝛiuignũ, vel pꝛiuignã. id eſt filiũ, vel
filiã ex alio matrimonio ꝓcreatos. nec tenet̃ eos
recipere in domo ſecũ, ſi nõ vult. ſi enĩ teneret̃, nõ
repeteret: q: debitũ impẽderet: vt. s. e. l. alimẽta.
3 ❡ † Quero. vtrum in dubio pꝛeſumat̃ vitricus
animo donandi. an animo repetẽdi impendere.
dicit gl. ꝙ in dubio pꝛeſumit̃ animo repetendi: q:
omnis ille qui ꝓ alio impẽdit, videt̃ impendere a
in dubio aĩo repetendi, vel dic vt dicit gl, ꝙ ſi vi
tricus recipiebat aliqua ſeruitia a ꝓuigno; videt̃
impẽdere ꝯtẽplatione illoꝛũ ſeruitioꝛũ, ⁊ nõ repe
tit. ſi aũt nulla ſeruitia recipiebat ab eo, tũc repe
ti. ar. de dona. inter. vir ⁊ vxo. l. ſ;. ſi vir ex lana. §.
fi. ⁊. l. ſicut de ope. li. vel. dic, qd in dubio recurri
mus ad cõiecturas: vt. ff. eod. l. Neſennius. Et l;
gl. ponat vnam cõiecturã: tñ eſt alia cõiectura ex
qualitate perſone: quia nobilis: id eſt miles, ⁊ di
ues facilius pꝛeſumit̃ donare ꝙ̃ ignobilis: id eſt
pauper. arg. de dona. l. filius. Item ⁊ quantitas
impẽſe eſt conſiderãda: q: faciliꝰ pꝛeſumit̃ dona
tio i modicis quã i magnis. de dona. inter vir. ⁊
vxo. l. vtrũ ⁊ no. l. j. s. e. ⁊. l. s. alimenta. Et h̃ ve
ra ſunt ſ; Pe. qñ onus alimẽtãdi reſpiciebat eos
ꝓuignos in ſeipſis. ſi enĩ mater debuiſſet alere
ipſos, maritus nõ repeteret qd alr̃ erat gratis i
penſurus: vt. s. e. l. ꝯ impuberes. vlti. rñ. ſm Pe.
⁊ Cy. ❡ Pꝛedicta hoc faciũt ad queſtionẽ ruſti
coꝛũ ſimul moꝛantiũ. ⁊ vnus multos h; filios: ⁊
alter nõ h; filiũ ⁊ ſit oĩbus impẽſa de cõi. nunqd
tpe diuiſiõis debeat aliq̃ fieri reſtauratio huic
fratri filio carẽti: ⁊ dic ꝙ nõ ſi aliqua opera perci
piebat̃ ab iſtis pueris, maxime que eſſet plene di
gna alimentis. Sed ſi nõ percipiebat ab ẽis ali
qua notabilis opera: tunc bene poſſit repeti, ſal
tem a patre pupilloꝛum, iuxta not. hic. ⁊. d. l. ali
menta. Bal.

a ☞ Uidetur ꝙ rñ. Ego ꝙ ſic. per tex. i ctum ſin. Repha. cuma. in. l. ſi cũ do tez. §. ſi maritus. ⁊ ibi Alex. ff. ſo. ma. ⁊. l. ſi donaturi. s. §. j. ff. de condi. ob cauſam, ⁊ ipſe cõſi. l. volu. iiij. Celſus.

1 ☞ Uenditoꝛ rei ſi poſt venditionem ſoluit ali
quid pꝛo collectis ratiõe illius rei, an repetat ab
emptoꝛe.

❡ Lex decima ſexta.

Si negotium. ❡ Solu en ſtri
buta ſoroꝛis repetit ab ea. h. d. No. ꝙ
alternatiua cadens reſpectu diuerſo
1 rum terminoꝝ. refert ſingula ſingulis. ❡ † Que
ro de iſta. q. vẽdidi tibi rem, ⁊ tradidi: tñ nondu;
eſt poſita tibi in eſtimo, vnde ſolui collectas, q:
adhuc eſt in eſtiõ meo, nunqd ego poſſim repe
tere, ⁊ q: eſtimum habet̃ loco pꝛomiſſionis: vñ vi
deoꝛ ſoluere ex pꝛopꝛia ꝓmiſſione: vt. ff. ad mu
ni. l. incola: ❡ Contrariũ teneo: q: onus fructu;
eſſe debet, ⁊ re ipſa ſpectat ad poſſeſſoꝛẽ: licet ali
quis nõ reperiat̃ in eſtimo deſcriptus, ſiue nomi
natus: vt. ff. de vſufruct. l. ſi pendentes. §. ſi quid
j. ſine cenſu vel reliquijs. l. omnes. ff. de pact. l. in
ter debitoꝛem. ⁊. ff. de mu. ⁊ ho. l. reſcripto. §. fin.
⁊ ideo repetitur ſalte; vtili actione neg. geſt. hic
non ſunt alia.

1 ☞ Dolus ⁊ culpa poſſunt purgari in perſonã
heredis.
2 Actio directa, ⁊ actio vtilis, qualiter cognoſcan
tur, ⁊ quando competant. 3.

4 Actio eſt directa, vbi concurrunt mens ⁊ verba.
5 Actio eſt vtilis, vbi non reperitur identitas, ſed ſimilitudo.
6 Actio directa oritur hincinde, quando nomina contrahentium ſunt di-
uerſa, nec deſcendit nomen a nomine, ⁊ nu. 7.
8 Diſtinctio nominum, ⁊ aduerbiorum, nõ cadit vbicũqꝫ naturalia princi
cipia reperiuntur in perſona actoris ⁊ rei.
9 Egit quis actione directa directo, lite pendẽte reus deſijt poſſidere, ⁊ ſic
cõpetit directa vtiliter, an ex eadem inſtantia reus debeat condemnari.
10 Variatio contingens per nomina ⁊ aduerbia facto rei, non impedit con
tra eum ex eadem inſtantia ad condemnationem procedi.

¶ Lex decimaſeptima.

Curatoris etiam. Hoc dicit. obligatio con
tracta ratiõe adminiſtra
tionis tranſit ad heredẽ, ſed ipſum officium non tranſit ad he
redem: ⁊ per hoc nõ tranſit alienandi poteſtas. h. d. Et eſt lex
no. ⁊ cõcor. ff. de cur. furio. l. cuius bonis. ⁊ ȷ. ſi quis igno. rẽ mi. l. j. ibi duȝ
1 dicit, cum officiũ morte finiaṫ. ¶ † No. hic dolũ ⁊ culpã defuncti purga
ri in perſona her dis. Scðo no. officiũ nõ tranſire ad heredẽ: qꝛ eſt quid
induſtriale. ¶ Tertio not. ꝙ vbi trãſit officiũ, nõ trãſit eius authoritas.
¶ Quarto no. ꝗ qui non habet authoritatẽ, nõ põt alienare. Circa iſtã
materiã oportet videre diſtinctionẽ nominũ. Scðo oportet videre diſtin
ctionẽ aduerbiorũ. Tertio diſtinctionẽ nominũ ⁊ effectuũ. Circa primũ
dicendũ eſt qð diſtinctio nominũ eſt duplex. quedã eſt diſtinctio inter di
rectaȝ ⁊ vtilẽ. Quedã eſt diſtinctio inter directã ⁊ cõtrariã. Circa diſtin-
2 ctionem aduerbiorũ eſt alia diſtinctio. ſ. inter directo ⁊ vtiliter. ¶ † Rñ
deo ergo ad primũ, ⁊ dico ſm glo. qð actio directa eſt illa que cõpetit ex
verbis ⁊ mẽte legis: ita qð actio que determinaṫ in caſu prouiſo per legẽ
quo ad verba ⁊ mentẽ legis, illa eſt actio directa. ſed quãdo caſus videṫ
improuiſus inſpectis verbis, ſed nõ eſt improuiſus inſpecta mẽte: tunc
competit actio vtilis, vt hic. ⁊ ff. eo. l. actio. Sed doc. dicũt ſiue caſus ſit
prouiſus quo ad verba ⁊ quo ad mentẽ, ſiue quo ad mentẽ, nũquã oritur
actio directa: vt. ȷ. vti poſ. l. j. vbi lꝫ interdictũ directũ loquaṫ de edibus
tamẽ hꝫ locũ interdictũ indirectũ in fundo. Idẽ probaṫ. ſ. de legi. l. non:
dubiuȝ. Itẽ videṫ tex. in. l. nominis ⁊ rei. ſ. verbũ ex legib⁹. ff. de ver. ſig.
⁊. l. j. in prin. cũ. l. ſeq. de legi. tut. Si vero nõ eſt caſus ꝓuiſ⁹ ꝑ. l. que indu
cit actionẽ, nec quoad verba, nec quoad mentẽ, ſed per extenſioneȝ illius
l. competit actio in caſu omnino improuiſo: tũc eſt actio improuiſa, vt. l.
pe. ff. ſi quadru. pau. fe. di. ⁊ in hac. l. nã edictũ ꝓtoris inducit actionẽ ne
gotiorum geſtorũ in ſpontaneo geſtore. ſed ꝑ iuriſcõſultũ extendiṫ ad ne
3 ceſſarium geſtorẽ ¶ † Merito actio iſta diciṫ vtilis: qꝛ quoad primitiuã
inuentionẽ ipſius actionis non habẽt locũ verba nec mẽs. ita dicũt doct
⁊ in hoc reprehendũt gl. Tu ſaluãdo gl. ⁊ doc. dic ꝙ vbi cõcurrunt ver-
ba ⁊ mens, non eſt dubiũ qð actio eſt directa. Item vbi deficiũt verba ⁊
mens non eſt dubiũ ꝙ actio nõ eſt directa, ſed interdũ nulla cõpetit quã
do nulla eſt ratio quare cõpetat, arg. ff. de re mili. l. milites agrũ. in prin.
Interdũ vtilis cõpetit quãdo nõ eſt eadẽ ratio, ſed ſimilis ratio: ⁊ ita in
telligo gl. q̃ dicũt ꝙ vtilis cõpetit ex mẽte, id eſt ex ſimilitudine ratiõis.
Si aũt nõ eſt in ratione ſimilitudo, ſed eſt rationis idẽtitas: tũc cõpetit
actio directa: qꝛ ratio eſt mẽs legis: ⁊ q⁹ virtus legis ſtat in ratione ipſi-
4 us, vt no. Dy. in. c. ſi. de reg. iur. lib. vj. ¶ † Unde pone tres cõcluſiões.
Prima eſt, ꝙ vbi cõcurrũt verba ⁊ mẽs, actio eſt directa. Secũda eſt. ꝙ
vbi ceſſant verba, tñ eſt ꝑ omnia eadẽ ratio ibi hꝫ locũ actio directa. facit
ȷ. de reuo. do. l. his ſolis. Nã tacite cautũ videṫ id in quo eadẽ ratio repe
ritur. hoc habem⁹ in ſimili nã ex tacita ſubſtitutione oriṫ directa petitio
hereditatis, ſicut in expreſſa; vt. ff. de vul. ſub. l. in ſubſtitutione. facit ad
hoc inſti. de le. parẽ. tut. in prin. ⁊ ar. ff. de ritu. nup. l. libert⁹. ſ. ſenat⁹. hoc
ẽt apparet ꝑ ſuũ contrariũ: qꝛ ceſſante ratione, ipſo iure nõ cõpetit actio,
nec vtilis, nec directa. facit qð not. ff. de acqui. poſ. l. ſi is q animo. ⁊. ff. de
5 pac. l. qð dictũ. ¶ † Tertia cõcluſio eſt, ꝙ vbi non reperiṫ idẽtitas ꝑ õia
ſed reperiṫ ſimilitudo: tunc actio eſt vtilis Diciṫ aũt ſimile, qð in aliquo
hꝫ differentiã. Tñ ſm plurimos habet cõuenientiã: vt not. ff. de legi. l. de
quib⁹. in. prin. Hoc apparet ꝑ ſuũ cõtrariũ: qꝛ ſi nõ ceſſat totalis ratio le
gis, tñ ceſſat id qð eſt magis principale in ratiõe legis: actio cõpetit ipſo
iure. ſed obſtabit exceptio. vt. ff. de in ius voc. l. quãuis. Et predicta ſunt
vera in actionib⁹ perſonalibus: ſed in actionib⁹ realibus alio modo diſ-
cerniṫ directa ab vtili. Directa enim cõpetit quãdo adſunt ꝓpria prin
cipia ipſius actionis: puta in rei vẽdicatione dominiũ directũ: ſed quan-
do non adſunt ꝓpria principia, puta qꝛ reus ſeruũ meũ dolo interemit,
⁊ ſic dolo deſijt poſſidere: tũc actio eſt vtilis: qꝛ vera principia deſunt: cũ
rei que nõ eſt non poſſum eſſe dominus. ¶ Hic adde qð quale eſt prin-
cipiũ actionis, talis eſt actio, vnde tale dominiũ parit vtilẽ rei vendica-
tionem: ⁊ directum parit directã. Omnis actio a ſuis principiis regula
6 tur. facit. ff. ſi ager vecti. l. j. ⁊. ff. de ſuperficie. l. j. ſ. qð ait. ¶ † Venio ad
ſecundũ membrũ de actione directa ⁊ contraria. in hoc dicit glo. ff. de
act. ⁊ obli. l. cõſenſu. ⁊ Dy. in arbore actionũ, ꝙ quando nomina contra
hentiũ ſunt diuerſa, nec deſcẽdit nomẽ a nomine: tunc hincinde eſt actio
directa. Exemplũ in emptore ⁊ venditore. Quandoqꝫ ſunt diuerſa: ſed
vnum nomen deſcẽdit ab alio: vt deponẽs, ⁊ depoſita ius; tunc vna eſt
directa, alia cõtraria. Directa cõpetit ei ad quem ius pertinet, ſiue nego
tium principaliter. Contraria cõpetit illi ad quem principaliter nõ com
petit ius rei, vel negotiũ. nã actio negotiorũ geſtorũ directa dño, 9ria cõ
petit geſtori. Itẽ directa pignoratitia cõpetit debitori, 9ria cõpetit cre-
ditori. ⁊ idẽ in ſimili. Sed interdũ nomẽ nõ deſcẽdit a nomine vt in ſocie
tate: tunc hincinde eſt actio directa: qꝛ natura partiũ eſt hec, ꝙ vnũ non
denominat aliũ, nec ipm ſibi ſubalternat. facit qð not. ff. de impẽ. l. oino.
Iſta eſt mẽs gl. l. lꝫ gl. nõ loquaṫ ita perfecte. Bar. adhuc clarius loquiṫ
dicit enim ꝙ qñqꝫ eſt aliquis cõtractus, in quo nõ variaṫ nomẽ cõtract⁹
nec nomẽ cõtrahentiũ. inquantum deſignat cõtractũ: vt cõtractu ſocie-
tatis. nã lꝫ Pe. ⁊ mar. cõtrahant ſocietatẽ, ꝑ hoc non ſunt varia noĩa: qꝛ
vterqꝫ diciṫ ſocius: ⁊ tũc ex vtraqꝫ ꝑte diciṫ actio directa. ne reperiṫ ibi
cõtraria: qꝛ iſtud vocabulũ nõ eſt introductũ: vbi eſt idẽ nomẽ cõtract⁹,
⁊ cõtrahentiũ: vt. ff. ⁊. C. ⁊ inſti. pro ſocio. qñqꝫ variaṫ nomẽ cõtract⁹ ⁊ cõ
trahẽtiũ, vt in emptore ⁊ vẽditore, cõductore ⁊ locatore: ⁊ hoc caſu non
diſtiguiṫ actio ꝑ directã ⁊ cõtrariã, ſꝫ cuilibet cõpetit ex noĩe ſuo: vt mi-
hi ex empto, tibi ex vẽdito. ⁊ ſic in qualibet eſt directa: vt. ff. de act. emp.
l. veteres. qñqꝫ variaṫ nomẽ cõtrahẽtiũ, nõ aũt nomẽ cõtract⁹, vel quaſi
variaṫ. ⁊ iſto caſu qñqꝫ iſta variatio cõtingit: qꝛ nomẽ deſcẽdit a noĩe: vt
mandans ⁊ mandatarius, deponẽs ⁊ depoſitari⁹, cõmodans ⁊ cõmoda-
tarius, ⁊ ſimiles tũc aũt variatur actio inter directã ⁊ contrariã: qꝛ dire-
cta ei qui hꝫ nomẽ ꝓpriũ cõpetit. cõtraria ei qui habet nomẽ deriuatũ: vt
l. ſi mandatũ. ſ. eo. qñqꝫ variaṫ nomẽ cõtrahentis, vel quaſi. ⁊ nõ variaṫ
nomẽ cõtract⁹, vel quaſi, vt in cõtractu pignoris vnus vocaṫ debitor, al-
ter creditor. ſꝫ ex vtraqꝫ parte iſte cõtract⁹ vocaṫ pign⁹. Idẽ in negotio
geſto, vn⁹ vocaṫ gerẽs, ali⁹ dñs: ⁊ tñ ex vtraqꝫ parte dꝛ vn⁹ quaſi 9tract⁹
ſ. negotiũ geſtũ: ⁊ tũc iſta actio diuidiṫ inter directã ⁊ cõtrariã: qꝛ directa
cõpetit ei ad quẽ res ꝑtinet. cõtraria cõpetit gerẽti. ff. de pig. act. l. tutor.
ſ. cõtraria. ⁊. ff. de cõtrario tu. tute. per totũ: cũ ſi. ſm Bar. ¶ Adde hec
verba, vbi hicinde obligatio oriṫ vel primordialiter, vel incidẽter. ſꝫ vbi
nõ oriṫ obligatio niſi in vna parte, vt in cõtractu donatiõis: ⁊ tũc lꝫ no-
mẽ deſcẽdaṫ a noĩe: qꝛ vnus dꝛ donãs. alter donatari⁹: tñ nõ reperiṫ ibi a
ctio cõtraria, vt. ff. de dona. l. Ariſto. Itẽ adde ꝙ in cõtractib⁹ innoiatis
nõ eſt reperire 9trariã actionẽ: qꝛ ibi nulla diſtinctio eſt: vt. l. j. in prin. ff. d
7 repermu. ¶ † Venio ad diſtinctionẽ aduerbiorũ: ⁊ hic eſt conſiderandũ
ꝙ actiones habẽt ſua principia. ⁊ qñ reperiṫ in perſona actoris debituȝ
principiũ ſm iuris regulas, ⁊ ſimiliter reperiṫ in perſona rei: tunc compe-
tit directa directo. ſꝫ qñ in perſona rei nõ reperitur principiũ ſm regulas
iuris, ſed reperiṫ id qð habeṫ a principio ꝑ iuriſdictionẽ: vt qꝛ reus dolo
deſijt poſſidere: tũc variaṫ aduerbiũ: qꝛ vbi aſſiſtentibus veris principijs
8 teneṫ directo, nõ teneṫ vtiliṫ: vt plene no. ff. de rei vẽ. in rub. ⁊ hic. ¶ † Et
ſuper hoc pone has duas cõcluſiones. Prima eſt ꝙ vbicũqꝫ naturalia
principia reperiuntur in ꝑſona actoris ⁊ rei: ibi non cadit diſtinctio noĩꝫ
nec aduerbiorũ. Scða eſt, ꝙ vbi non reperiuṅt principia ſm iuris regu-
las, ſed finguṅt adeſſe: tunc cadit diſtinctio noĩm ⁊ aduerbiorũ, nominuȝ
reſpectu actoris: ⁊ aduerbioruȝ reſpectu rei. verbi grã: ſi reus dolo deſijt
poſſidere, tñ res extat: hic reperiṫ principiũ actiõis, id eſt dominiũ in ſuo
eſſe quo ad actorẽ, ⁊ ideo eſt actio directa: tñ non reperiṫ poſſeſſio, qð eſt
principiũ ex parte rei: ideo non daṫ directo, ſꝫ vtiliter. Si vero ponas reȝ
eſſe peremptã dolo rei: ibi nullũ reperitur natiuũ principiũ, ſed per legem
fingiṫ adeſſe. ideo tunc daṫ vtilis vtiliter. apparet ergo qð qñque datur
directa: qñqꝫ vtilis vtiliter: quandoqꝫ directa vtiliter. Iteȝ reperiṫ ꝙ da
tur vtilis directo, qð põt eſſe: qꝛ forte emphyteuta agit cõtra poſſeſſorẽ,
vel ali⁹ habẽs vtile dñiuȝ. Itẽ poteſt eſſe: qꝛ directa a principio facta eſt
9 vtilis pendente proceſſu, vt. ff. de rei vendi. l. ſi poſt acceptũ. ¶ † Et nũc
venio ad vltimum. ſ. ad effectum iſtarum ſubtilitatum. Ponamus. egi
directa directo. lite pẽdente reus deſijt poſſidere, ⁊ ſic cõpetit directa vti
liter. queritur vtrum ex eadem inſtantia reus debeat cõdemnari. ⁊ videṫ
ꝙ non: qꝛ facta eſt mutatio. Contrariũ eſt verũ: qꝛ ſola qualitas eſt mu-
tata ex parte rei. vnde rõne qualitatis mutate non requiriṫ nouum iudi
ciũ: vt. ȷ. de litig. l. ij. ar. ff. de nox. l. in delictis. ſ. ſi detracta. Sed pone ꝙ
eſt facta mutatio per noĩa ⁊ aduerbia. verbi gratia. vendicaui a te equũ,
lite pendente eũ occidiſti. ⁊ ſic cõpetit vtilis vtiliter, nũquid requiriṫ no
ua inſtantia. ⁊ videṫ ꝙ ſic: qꝛ hic eſt mutatũ principiũ cauſale ⁊ formale.
⁊ ſuper iſto nouo iure nõ eſt lis cõteſta. cõtrarium eſt verum: quia iſtud
ius ſubrogatum eſt loco iuris primeui. ⁊ hoc tenet Dyn. ⁊ Bartol. in. l.
quanquam. ſ. Iulia. de aqua plu. arcend. ⁊ eſt caſus ſubtiliter intelligen
10 do. ff. de rei vendi. l. vtique. cum ſua gloſſ. ¶ † Sed pone ꝙ mutatuȝ eſt
principium ex parte actoris, ⁊ non ex parte rei: vt quia lit. pendente reus
vſucepit, nunquid requiritur noua inſtantia. Dic quod non, vt. ff. de rei
vendi. l. ſi poſt acceptum. ⁊ tamen non eſt dubium ꝙ actio que nunc cõ
petit non eſt eadem cum ea, ſuper qua eſt lis conteſtata. Sed qꝛ eſt ſub-
rogata eius loco, ⁊ ipſa ſubrogatio contingit ex ipſa lite: ⁊ ex eadem in-
ſtantia: merito poteſt fieri condemnatio ſine nouo proceſſu, vt. l. ſi poſt ac
11 ceptum. alleg. ſ. quod eſt not. ¶ † Conclude ergo ꝙ variatio contingẽs
per nomina ⁊ aduerbia facto rei, non impedit contra eum ex eadem in-
ſtantia ad condemnationem procedi. Et adde quod nota. Cy. j. de alie.
iudi. l. vnica. Alia que tanguntur in alia glo. vide per te.

¶ Lex decimaoctaua.

Ob negotium. ¶ Siue negotium geratur
ſponte, ſiue ex neceſſitate ge-
ratur, hec actio eſt bone fidei: ideo in ea ex mora veniunt
vſure

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

1 vſure.h.d.vel ex alia iuſta cauſa.h.d.gl. ¶ †Not.hic ꝙ ſi tutor vel cura tor accepit pecuniam ſub vſuris pro negotiis pupillaribus,qd etiã repe tit a pupillo:z curator ab adulto,qñ fuit iuſta cauſa accipiendi propter neceſſitatem z vtilitatem pupilli,vel adulti.hoc dicit.

¶ Lex decimanona.

AB vno herede. ¶ Etiam pro cõi negotio geſto habet locũ negotiorũ geſtorũ actio.h.d.Et adde hic qd no.ĩ.fami.herc.l.in fami lie. In tex.rata.No.hic ꝙ ad heredem tranſit ius ratiſicandi contractum,vel quaſi.dic vt per Dy.in.c.ratum.z in.c.ratihabitionez. de regu.iur.lib.vi.

1 ☞ Tutor z curator tenẽtur de male geſtis z neglectis.
2 Officium curatoris,an ſit voluntarium.
3 Et nã finiatur pubertate.
4 Geſtor ſine mandato,an teneatur de neglectis.
5 Geſtor qui non poteſt exigere ab alio,an teneatur exigere a ſe.

¶ Lex vigeſima.

TUtori vel curatori. ¶ Hoc dicit:tu tor vel curator dif ferũt a geſtore:qr primorũ officiũ eſt neceſſariũ z finit neceſſi tate ceſſante:ſed officiũ ſimplicis geſtoris eſt volũtariũ,z vo luntate propria terminat. Item tutor z curator mouent actionez,ſz non geſtor ſine mandato:z oẽs de leui culpa tenent.h.d. Bart. vel ſic Inter tutorem z curatorẽ ex parte vna,z voluntariũ geſtorem ex parte altera. eſt differentia quo ad geſtionẽ,z finẽ adminiſtrationis,z adminiſtrandi potentiã.h.d.Ia.bu.vel ſic.Officium ꝙ habet formã a iure,ſumit effe ctum z finem ſm diſpoſitionẽ legalẽ:ſed officiũ qd ſuſcipit quãlibet for mam ſm voluntatẽ gerentis,regulat ab ipſa nihilominus tñ requiritur
1 etiã adminiſtrandi potentia.h.d.z eſt lex notabilis. ¶ †Not.ꝙ tutor et curator tenent de male geſtis,z neglectis:qr nõ eſt in eorũ libera volun tate qd gerant vel qd non gerãt.Geſtor vero negotiorũ non tenet quaſi neglexit,ſed qr ad id quaſi geſturus non acceſſit. ¶ Scdo not. ꝙ tutor z curator pñt actiones mouere.ſz nõ ſimplex geſtor. adde hic qd no.ff.e.l. at qui natura.§.cũ me abſente. ¶ Tertio no.ꝙ ſufficit alicui cõſuli per amicũ in paucis,licet nõ in oĩbus cõſulat:qr ſola amicitia neceſſitatẽ ge rendi nõ imponit.Quarto not.ꝙ nõ imputat alicui ſi nõ attẽtauerit,vel
2 non fecit qd de iure nõ poterat. ¶ † Opp.z videt qd officium curatoris ſit voluntariũ:vt inſti.de cura.§. Itẽ inuiti Rñ. voluntariũ eſt ex parte eius cui dat curator,ſz non ex parte ipſius curatoris:nã ex parte curato ris eſt notoriũ ſm Bar.tu dic hoc verũ in curatore generali.ſed officiuz curatoris ad lites,vel ad vnã ſpeciem,eſt voluntariũ:qr non dat inuitus nec inuito:vt.l.q habet.§.ſi pupillus.ff.de tute.z ibi per Ia.de are. Quid de curatore dando bonis:dic ꝙ nõ datur inuitus:vt.l.ij.§.pe.ff.de cur.
3 bo.dan. ¶ † Op.qd officiũ tutoris nõ finiat pubertate.vt.l.j.ĩ.vt cauſe poſt pubertatẽ adſit tutor. Sol.in negotiis ceptis nõ finit officiũ puber tate:vt ibi.Sed in nõ ceptis ſic:vt ibi. tu dic ꝙ ipſum officiũ in ſua vni uerſitate finit,ſed nulla ſpecie per legẽ extendit, ne cõtinẽtia cauſe diui
4 dat:z adde qd not.ff.eo.l.nã z Seruius.§.ſi viuo. ¶ † Quero hic an ge ſtor ſine mandato tenet de neglectis. Ueritas eſt qd ſic, preſupoſita ne gligentia.ſz hic eſt videndũ qñ debeamus eã preſuponere. Rñ.ſi ince pit,z no precepit. Itẽ ſi quedã geſſit,z alia omiſit,cũ. alius fuiſſet oĩa ge ſturus niſi ipſe deceſſiſſet:vt.ff.eo.l.ſi pupilli.§.videamus.vbi dixit ꝙ nõ tenet de nõ geſtis.intellige niſi erãt cõnexa,hec q̃ gerere cepit:vt.l.t res tutores.de admi.tu. ¶ Opp.dr hic ꝙ geſtor tenet de leui culpa.ĩ.ff.eo. l.iij.§.iterdũ. Sol.ibi eſt ſpeciale:vt ibi no. ¶ Itẽ op.d.l.cura.ſ.e. Sol. ibi loquit in heredibꝰ ãdminiſtratoris neceſſarij,cũ quibꝰ mitiꝰ agit:vt
5 ibi no. ¶ † Quero vtrũ geſtor qui non põt exigere ab alio,teneatur exi gere a ſe. Dic ꝙ ſic,id qd ex adminiſtratione debet, nõ ex alia cauſa:niſi eſſet adminiſtrator generalis:vt.l.ſi vero nõ remunerãdi.§.j.ff.mã. z.ff. eo.l.diuortio. ¶ Quero, ſi geſtor non ſolũ eſt geſtor,ſed cõiuncta perſo na,nunquid põt exigere: Dic ꝙ agere poteſt,ſed exigere non poteſt:vt ff.ſolut.matri.l.nõ ſolũ.adde quod no.ff.eo.tit.l.j.

¶ Lex vigeſimaprima.

SI cognati tui. ¶ Obligatio perſonalis non impedit libertatem ſerui:z fa ctus liber non tenetur de ante geſt.h.d. ¶ No. quod gerens negotium alienum non prohibetur ad libertatem perduci.

¶ Lex vigeſimaſecunda.

NEgotiuz gerentes. ¶ Geſtor negotio rum nõ tenetur de caſu.fortuito.hoc dicit.

¶ Lex vigeſima tertia.

NEgotiis geſtis. ¶ Actio negotiorum geſto rum eſt perſonalis, non rea lis.,hoc dicit.

1 ☞ Prohibito domini facit ceſſare contrariam actionem negotiorũ geſtorum.4.5.
2 Proteſtatio non trahitur retro,nec operatur niſi ex tempore quo fit, et an poſſit fieri cum ſcriptura,z ſine ſcriptura.z nu.3.8.
9 Mandati fines excedere in mandantis vtilitatẽ licet z quando.
7 Solutum pro amico meo, qui erat in periculo mortis,quid valeat.
9 Denuntiationes quas faciunt ſyndici, debent fieri in ſcriptis.
10 Proteſtationes quas faciunt ſyndici his qui in iuriam paſſi ſunt, quibus verbis poſſunt fieri,z que verba ſufficiant. z nu.11.
12 Statutum dictat ꝙ mulier non poſſit teſtari ſine preſentia cõiunctorum,quibus verbis debet pro teſtari ꝙ interſint.

¶ Lex vigeſimaquarta.

SI quis nolente.

1 ¶ †Hoc dicit.Prohibitio domini facit ceſſare ĩtriam actionẽ negotiorũ geſtorum ex tempore pͦhibitionis, z nõ retro.h. d.vel ſic.Prohibitio tollit actio.negotiorum in his que poſt prohibitionem geruntur, ſecus in his que geſta ſunt.h.d. ¶ Not.ꝙ tres erant opi niones veterũ.Quidã cocedebant actionem di rectã,ad differentiã vtilis.Eſt enĩ cõtraria:vt.ĩ. dicet. Alij cõcedebant vtilẽ in ĩtriã, z non dire ctam ĩtriã. Tertij ĩcedebãt neutrã, z iſta eſt ſnĩa a
Iuliani, que hic approbat. Ratio aũt talis eſt: qr ſicut nõ cogor tecũ ĩhere inuitus,nec etiã in cidere in obligationẽ tuã:ita cogor tecũ quaſi ĩ here,nec te habere creditorẽ. Licet ergo in quaſi ĩctibꝰ nõ requirat cõſenſus verus:tñ per diſſen ſum a principio quaſi ĩctus impedit, z actio nõ naſcit.z hoc dicit hec lex. ¶ Scdo not.ꝙ nemo debet accedere ad geſtionẽ rei alterius dño phi
2 bente. ¶ †Tertio no. ꝙ pteſtatio non trahitur retro,nec operat niſi ex tpe quo fit. Et hoc facit ad qõnẽ. Statuto cauet ꝙ ſyndicus teneat denũ tiare dãna data ſibi proteſtata p dños itra quar tum diẽ:nec declarat ſtatutũ qñ icipiat iſta dies an a die dãni dati,an a die proteſtationis:nã in telligendũ eſt qd incipiat a die pteſtationis:qr proteſtatio nõ pducit effectũ ſuũ retro, ſz demũ
3 ex tpe ex quo ſit.vt hic. ¶ †Itẽ no. ꝙ proteſta
a tio põt fieri cũ ſcriptura, z ſine ſcriptura[a] adhi bitis tñ teſtibus per quod poſſit probari. z adde qd no.in aut.de tempo.non ſol.pe.§.pe. ¶ Ulti mo,ꝙ ingerẽte ſine mãdato:nõ curamus an res ſit integra,vel nõ:nam ſtatim poſt prohibitionez debet diſcedere a geſtione,etiam re non integra. ſecus eſſet vbi preceſſiſſet.mandatuz,argumẽ.ff. de condi.ob cauſam.l.ſi pecuniam:in principio.
4 ¶ †Oppo.z videtur quod iſta prohibitio impe diat repetitionem:vt.l.ſi quis mancipijs.§.pro culus.ff.de inſtitor.Gloſſ.ſoluit optime,quod li cet illi prohiberet dominus,nõ tamen prohibuit ſeruus,qui ſeruus poteſt obligare dominum in uitum de peculio,vel de in rem verſo:vt dicta.l. ſi quis mancipijs.§.proculus.z l.ſi quis ſeruum §.etiam.ff.de pecul.ibi ergo geſtio erat in re pe culiari:non in re dominica. Et ideo magis at tenditur obligatio in dominum,quam prohibi
5 tio domini. ¶ †Secundo oppo.ad idem Labeo b
ff. de religio. Solu.ſpeciale in funeraria, que nõ per prohibitonem: nam publice intereſt cada uera tumulari.l.ij.§.i.z.§.diuꝰ.ff.d ſep.violato.
6 ¶ †Uenio ad queſtionem,z quero.quidam ha buit a me mandatum vt emeret mihi quendam
b codicem pro decem. Iſte expendit viginti[b], et vtiliter expendit quia codex valebat viginti,et tradidit mihi codicem. Deinde vult agere con tra me actione mãdati ad.x.z actione nego.ge ſto.ad alia.x. quia geſſit vtiliter, queritur nun quid poſſit. Bar.dicit quod ſic:quia habet vti lem actionem negotiorũ geſtorum de equitate, cum non debeam locupletari cum aliena iactu ra,argu.ff.de conditione indebiti.l.nam natura. et.ff.ſi certum petatur.l.ſi z me z titium. Con trarium determinat,glo.quia ex quo habuit mã datum limitatũ ad certam quãtitatem,ſi vltra ex pẽdit,videt phibitus expẽdere:vt.ff.de neg.ge.

a ☞ Proteſtatio põt fieri cum ſcri ptura. et ſine ſcri ptura. Adde Lan frã.de orta.l.c.qm ĩ falſam.§.ſtatui mus.verſi.interlo. z appel.verſic.non per hoc credatis.z ibi poſui ĩ apoſtil. ad ipm in verſi.in ſcriptis extra de p ba.c qd dixi in apo ſtil.ad Ifũ in aut. preſbyteri.nu.j.in ver.non eſt de ſub ſtantia pteſtatio nis.ſ.de epiſ.z cle. Celſus.

b ☞ Iſte expend'e viginti. Adde hãc q.eſſe deciſam per Frã. de crema. ſin gu.ſuo.cxiij.inci.ſi cut mandaui tibi. vbi alleg. Iſtũ hic Celſus.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

L.qui aliena.§.libertos.ergo nõ repetit:q̄ ꝓhibi
tio facit ceſſare oẽm actionẽ tam directã q̃ vtilẽ:
vt hic. Pro hoc allegat glo.caſum.ff.manda.l.ſi
pro te.non ob. ꝙ fiet locupletior ex aliena iactu
ra:q̄ iſtud contingit propter culpam geſtoris.
Idem qḋ tenet hic gl.in.l.ſi ſtichũ.in fi.ff.de no
na. Contrariũ tenet.ff.e.l.ſoluendo.Cõiter doc.
approbant hanc gl.⁊ illã que eſt in.l.ſi ſtichũ.in
fi.per dictã.l.ſi ꝓ te.ff.mãda.ſed Guil.in hac qõ
ne tenet opi.Mar.aut eius dñs debet in totũ ap
probare,aut in totũ reprobare,nec põt eundem
actum diuidere,arg.de admi.tu.l.cũ querit̃,non
ob.lex noſtra:q̄ hec lex loquit̃ qñ prohibitio fa
cta eſt circa adminiſtrationẽ rerũ.poſtq̃ q̄s non
põt ſine delicto adminiſtrare,nã poſt prohibitio
nẽ ille qui ingredit̃ fundũ meũ,vel in eo operat̃,
delinquit:vt.l.diuus.de ſer.ruſti.pre.⁊.l.ij.circa
prin.de acq.re.do. Sed in qõne ꝓpoſita nullũ eſt
delictũ.⁊ lʒ accedatur modus ⁊ finis mandati:tñ
q̄ hoc fit pro vtilitate mãdãtis,nõ vr̃ fieri ꝯ mã
datũ,⁊ lʒ videat̃ fieri cõtra mãdatum:tñ equũ eſt
ꝙ quatenus dñs efficit̃ hic locupletior,reſtituat
geſtori. Lex ergo noſtra nõ hʒ locũ ſm Guil.niſi
duob⁹ cõcurrẽtibus.ſ.prohibitiõe dñi,⁊ delicto
geſtoris.ſec⁹ ſi eſt ſola ꝓhibitio,⁊ annexũ dlictũ.
ſm Guil. Ad.l.ſi pro te.non r̃ndet,ſʒ põt dici qḋ
ibi fideiuſſor nõ acceſſit ad negotiũ neceſſarium.
vel vtile ipſius dñi:q̄ nõ expediebat dño ꝙ ille
fideiuberet. Sed certe iſta ſolutio eſt diuinatio.
Itẽ cũ ille fideiuſſor poſtea ſoluat:non eſt dubiũ
ꝙ expedit debitori pro ſe ſolui:tñ oĩs repetitio
denegat̃.vnde nõ põt r̃nderi illi legi,nec etiã põt
r̃nderi rõni:q̄ ꝓhibitio facit ceſſare ꝯſenſum ex
preſſũ ⁊ tacitũ.⁊ ſic facit ceſſare naturalẽ ⁊ ciuilẽ
obligationẽ vñ nõ cõpetit actio:q̄ deeſt obliga
7 tio.⁊ h̃ vert⁹ credo. ¶ † Sʒ ponam⁹ a qdã alius
a amicus cõpater meus erat in periculo perdendi
perſonã,niſi pro eo ſoluerẽ certã ſummã.ſolui eo
vetante.queritur nunqd repetã. R̃ndeo ſic:q̄ nõ
minus intereſt reipublice hoĩes viuentes cõſer
uari q̃ mortuos tumulari,vñ dico ꝙ eſt caſus in
rõne ſui in.d.§.idem Labeo. Preterea etiã mea
intereſt rõne amicitie ⁊ cõiunctionis.ar.in.l.ij.⁊
8 iij.ff.de lib.cã.⁊.ff.de appel.l.nõ tm̃. ¶ † Quero
tertio,an ſit verũ indiſtincte ꝙ in ꝓteſtatione ſit
neceſſaria ſcriptura. R̃n.qñq̃ proteſtatio ſucce
dit in locũ actiõis,vel libelli:tũc debet fieri i ſcri
ptis:vt.l.vt perfectius.de anna.exce. Qñq̃ non
ſuccedit in locũ actionis cauſe:tũc nõ eſt neceſſa
ria ſcriptura.l.ſcire opʒ.de excu.tu. Et hoc fal
lit in aut.hãc aũt querelã.de nõ nu.pe.ſm Bar.
Certe ibi ſuccedit in loco libelli,⁊ ſic ſum⁹ in pri
9 mo membro,non in ſcḋo. ¶ † Ex his apparet ꝙ
denũciationes quas faciũt ſyndici de maleficijs,
debẽt fieri in ſcriptis:q̄ illa denũciatio hr̃ pro li
bello,⁊ ſuper ea proceditur tanq̃ ſuper libello:q̄
vnus ex modis procedendi eſt procedere ad denũ
tiationẽ officialis.l.ab accuſatiõe.§.denũtiato
10 res.ff.ad turp. ¶ † Ultimo quero nũqd ꝓteſta
tio iſta ꝓhibitoria debeat fieri verbis ſpãlibus,
an gñalibus. Dicit gl.ꝙ ſufficiunt quelibet ver
ba expreſſa. Bar.dicit ꝙ aut refert̃ intentio pro
teſtantis ad certã ſpeciẽ ⁊ requirunt̃ verba ſpã
lia:vt.l.aut qui aliter.in prin.ff.qḋ vi aut clã.aut
non refert̃ ad certã ſpeciẽ,ſed vniuerſaliter ⁊ ſim
pliciter intẽdit ꝓhibere:tũc ſufficiũt verba gñã
lia ſm Bar.aduerte,vbi ꝓteſtatio fit viua voce,
requirunt̃ verba. Sed vbi fit per ſcripturã,ſuffi⁹
cit ꝙ ei cui fit ꝓteſtatio det̃ ſcriptura cõtinẽs ꝓ
teſtationem,lʒ nõ legat̃ ſibi,cũ ſufficiat affigere ꝓ
11 teſtationẽ ad domũ:vt.d.l.vt ꝑfectius. ¶ † Itẽ
aduerte ex predictis,dicit ſtatutũ ꝙ ſyndicus te
net̃ denũtiare maleficia ſibi ꝓſtata per iniuriã
paſſos,mõ titi⁹ iniuriã paſſus fecit ꝓteſtationen
ſyndico in hac forma:ꝓteſtor ꝙ denunties oẽs
iniurias mihi illatas per petrũ,nunqd ſufficiunt
iſta verba generalia: Dico qḋ non,imo requirit̃
deſignatio iniurie,⁊ ſpecificatio loci,⁊ tẽporis:vt
l.pretor edixit.in prin.ff.de iniur. Et hoc ex theo
rica Bar.q̄ qñ ad certam ſpeciẽ refert̃ proteſt
12 tionis effectus,oportet ꝙ illa ſpecies declaretur. ¶ † Itẽ facit ad aliam
qõnem:dicit ſtatutũ ꝙ mulieres non poſſint teſtari niſi preſentib⁹ cõiũ
ctis,vel facta eis proteſtatione ꝙ interſint,nũquid ergo in proteſtatiõe
oportet cõtineri qualiter mulier dicat ꝙ intẽdit teſtari,an vero ſuffi.ciũt
verba gñalia,ꝙ ipſa proteſtetur ſe velle teſtari,et ſuper hoc requiratur
eorũ pñtia. Breuiter dico ꝙ ſufficiunt iſta verba volo teſtari,nec requi
ritur ꝙ per ſingula declaret de ſua intentione,cũ liberũ ſit ei mutare vo
luntatẽ.ar.§.de ſac.ſan.ecc.l.j.⁊.ff.de teſta.l.qui teſtamento.§.fin.arg.ff.
de no.ope.nun.l.de pupillo.§.qui nuntiat.niſi ſtatutum requireret ma
iorem ſpecificationem:quia ſtandum eſt verbis ſtatuti:vt.ff.de exer.l.j.
§.ſi is qui nauem. Bal.

¶ Quod metus cauſa. Rubrica.

¶ Querit Cy.ſm Pet.quare poſſeſſorium recuperande,non habet lo
cum pro re mobili principaliter petenda,ſed poſſeſſorium retinende ha
bet locum pro re mobili. R̃n. Pe.quia ſpoliato re mobili ſufficit actio
vi bon.rap.ideo non habet locum interdictum recuperande,ſed in reti
nenda non habet locum actio vi bo.rap.⁊ ideo eſt neceſſario proditum
interdictum ſm Pet.⁊ Cy.

1 ☞ Res quandoq̃ perit,⁊ non perit actio.
2 Damnũ ad intereſſe,an probetur per iuramentũ in quacunq̃ violentia.
3 Libellus talis an procedat,peto rem ablatam,ſi extat,alias peto eius
eſtimationem.
4 Uiolentia expulſiua qualis ⁊ que ſit.

¶ Lex prima.

PErſecutionem. ¶ Periculum interi
tus pertinet ad forem
⁊ metum inferentem non ad dñm rei.h.d. Adde hic qḋ
1 no.j.loca.l.ſi damnum. ¶ † Not.hic ꝙ perit res.et non
perit actio. Et eſt ratio:q̄ eſt periculum debitoris.nam
omnem debitum habet in ſe moram,ſeu culpam que ha
betur loco more,⁊ que perpetuat actionem:vt hic ⁊.ff.de condi.fur.in.l.
in re furtiua.de verbo.obli.l.mora rei.de dolo.l.fideiuſſor.⁊.l.in hac.ff.
de tritice. ¶ Opp.de.l.ſi cum exceptione.§.qḋ ſi homo.ff.qḋ me.cauſa,
vbi interitus liberat metum inferentem. Sol.aut ideo q̄ perit intra tẽ
pus quadrimeſtre:⁊ ſic intra tp̃s dilationis legalis. Itẽ ibi ideo q̄ tene
tur in triplum:vnde ſatis eſt conſultum actori.nam ſi teneretur in alio
ſimplũ,iam quo ad ipſum reũ totũ quadruplum eſſet mera pena,ꝙ non
eſt de natura illius actionis. ¶ Secundo opp.de.l.proinde.ff.de condi.
fur.⁊.j.de fur.l.ſubtracto. So.ibi erat mora purgata,⁊ ſic interitus non
pertinet ad debitorẽ. Gl.tractat hic materia violẽtiarũ,ſed plenius tra
2 ctat eã in.l.extat.ff.e.⁊ dic vt ibi. ¶ † Sed vnũ quero,nunquid in quo
libet genere violenti e damnũ ⁊ intereſſe probetur per ſacramentum,ſi
cut in vi expulſiua:vt.l.ſi quando.j.vnde vi. R̃n.ſic:vt plene no.Inn.in
c.vlt.extra eo.vbi oĩno videas. Quero vtrum ſit diſtinguendum hic,an
eodem modo eſſet res peritura penes actorem,an non. Sol.diſtingue vt
3 hic per Pe.⁊ Cy. ¶ † Ultimo quero,vtrum procedat iſte libellus,peto
rem ablatam,ſi extat,alioquin peto eius eſtimationẽ. R̃n.ſic.ar.e.que
4 no.ff.de ver.obl.l.ij.§.Itẽ ſi in facto. ¶ † No.ꝙ violẽtia expulſiua eſt ſi
ue aliquem eijciam,ſiue aliquem capiam in fundo vel arce.⁊ eum ligem,
⁊ eum poſſideam,:nam iſte habetur pro expulſo,cum in ſua poteſtate nõ
ſit facere aliquem actum poſſeſſoris:vt.l.j.§.penul.ff.de vi ⁊ vi arma.et
ibi videas.

1 ☞ Solutio ſpontanea purgat vitium metus adhibiti in promiſſione,
⁊ que ſit ratio.nu.2.3.4.
5 Turpitudo dicitur eſſe triplex.
8 Contrahens per metum,⁊ ſoluens eadem die,an poſſit repetere.9.
10 Metus ſi apparet in promittendo,ſed non in ſoluendo,quid iuris.
11 Confeſſio facta in tormentis,ſi ſtatim ratificatur per reum ad banchum
an valeat.
12 Quid in eo qui ſoluit coactus fame.
13 Iurans per metum an dicatur poſtea ſponte ſoluiſſe.
14 Statutum ſi dicat ꝙ non poſſit opponi exceptio doli,vel metus contra
inſtrumentum guarentigiatum,ſoluens non videtur approbare inſtru
mentum,ſed ſoluere videtur,ne capiatur.

¶ Lex ſecunda.

CUm te non ſolum. ¶ Hoc dicit.me
tus elidẽs cõtractũ
purgatur per ſolutionẽ ſpontaneam.h.d. Guar.ſummabat
aliter.ſ.ſpontanea ſolutio facit preſumi metum non adhibitũ
in promiſſione,vnde hec lex non loquitur de purgatione vitij:ſed de iu
ris preſumptione inducta ex actu executiuo in actu ꝓmiſſiõis ſm eũ.
1 ¶ † In tex.cauiſſe.ſ.ꝓmittendo. ¶ In tex.omiſſa.ſi eã habuiſſes.No.
hic ꝙ ſpontanea ſolutio purgat vitiũ metus adhibiti tp̃e ꝓmiſſionis.
¶ Secundo not.b ꝙ irrationabilis petitio non debet admitti.⁊ dicitur
irrationabilis omnis petitio que non põt ratione fulciri. ¶ Tertio not.
ꝙ non eſt veriſimile ꝙ ille qui habet iuſtam defenſionem velit ſoluere.
¶ Quarto no.ꝙ eſt preſumptio cõtra ſoluentẽ:ꝙ nõ habuerit rõnabilẽ
defenſionẽ. ¶ Quinto ⁊ vltimo no.diſtinctionẽ.aut met⁹ eſt adhibit⁹ in
promiſſione

a ¶ Sed ponamus. Uide gl.⁊ Bar.in l.ſtichus.ff.de pec.leg.gl.j.c.prouidẽdum.lxxxij.diſtin. And.Barb.

b ☞ Secundo not. No.ꝙ petitio irrationabilis non,debet admitti,facit qḋ no.Inn.in.c.j.de offi.vi.in gl.fi.ff.de fer.l.vbi.An.Barb.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN